

Leefbaarheid in Reek: resultaten van een behoeftepeiling

gemeente Landerd, 2018

Colofon

Arnhem, november 2018

Lectoraat Architecture in Health
Hogeschool van Arnhem en Nijmegen

In het kader van het Nederlands-Duitse samenwerkingsproject “Krachtige Kernen/Starke Dörfer” (KRAKE).

Onderzoek en rapportage:
Prof. Dr. Ir. Masi Mohammadi
Dr. Nienke Moor
Ir. Kim Hamers
Teun van Haaren MSc.

Contact: Nienke.Moor@han.nl

Dit is een onderzoeksrapport in samenwerking met de commissie ‘Wonen’ van Dorpsontwikkeling Reek.

Inhoudsopgave

Inleiding.....	4
Verslag exploratieve workshop fotostudies.....	6
Reek door de ogen van haar inwoners	
Leefbaarheid in Reek: resultaten van een enquêteonderzoek.....	18
Bevindingen uit groepsinterviews	54
Starters en senioren uit Reek over woonwensen en verhuisgeneigdheid	

Inleiding

Leefbaarheid in Reek

In deze rapportage worden de resultaten beschreven van een behoeftepeiling onder inwoners van Reek, die is uitgevoerd in het kader van het Krachtige Kernen (KRAKE) project.

Krachtige Kernen (KRAKE) - Woon Community

Gevolgen van demografische ontwikkelingen worden in de landelijke grensregio steeds duidelijker merkbaar: dubbele vergrijzing, ontgroening en krimp. De voorzieningen in dorpen nemen af, en daarmee ook de leefbaarheid. Tegelijkertijd lijden identiteit, vitaliteit en attractiviteit van de dorpen hier onder. Deze problematiek bestaat aan beide kanten van de NL-D grens. In het kader van het KRAKE-project pakken de betrokken projectpartners gezamenlijk met minimaal 40 pilotdorpen deze problematiek grensoverschrijdend en multidisciplinair op met als doel: behoud respectievelijk het verbeteren van de leefbaarheid en sociale toekomstbestendigheid van kleine kernen. De behoeften van de dorpen staan daarbij altijd centraal. De focus van het project ligt op het duurzaam versterken van het zelfmanagement van de NL en D kleine kernen met betrekking tot zes themagebieden: zorg, wonen, gezonde leefstijl, kindvriendelijke dorpen, service en de sociale structuur van de dorpsgemeenschap. Rondom elk themagebied ontstaat een community met een aantal pilotdorpen. De looptijd is van 1 januari 2016 tot en met 30 juni 2019.

Het deelproject Woon Community richt zich op de vraag hoe we de fysieke woonomgeving van kleine kernen moeten inrichten om de leefbaarheid van inwoners te kunnen optimaliseren. Op basis van een behoefteonderzoek onder inwoners van acht Nederlandse en Duitse dorpen in de Euregio Rijn-Waal en het in kaart brengen van de fysieke kwaliteiten van gebouwen, voorzieningen en wijken in deze dorpen zullen ontwerprichtlijnen voor de woonomgeving in kleine kernen worden ontwikkeld.

Deze richtlijnen geven dorpen een houvast bij het slim inrichten en toekomstbestendig maken van de fysieke woonomgeving. De bewoners van de deelnemende dorpen krijgen een beter inzicht in wat wel en niet werkt en zullen de gevolgen van hun beslissingen beter kunnen inschatten.

De ontwerpaanbevelingen worden toegepast op de specifieke situatie van de deelnemende dorpen, maar zullen ook worden omgezet tot een algemene handreiking die toepasbaar is in andere dorpen en gemeenten.

Leefbaarheid

Leefbaarheid kan worden gedefinieerd als *“de mate waarin de leefomgeving aansluit bij de voorwaarden en behoeften die er door de mens aan worden gesteld”* (Leidemeijer et al., 2008)¹. Deze leefomgeving bestaat uit drie verschillende deelaspecten: de fysieke woonomgeving (de gebouwen en de publieke ruimte), de functionele woonomgeving (de voorzieningen in het dorp), en de sociale woonomgeving (het sociale gebeuren in het dorp). De vraag, in hoeverre de woonomgeving aansluit bij de behoeften en wensen van de mensen die er wonen, staat steeds centraal.

Bovengenoemde definitie laat zien dat leefbaarheid bestaat uit een ruimtelijke component (kenmerken van de leefomgeving) en een sociale component (de wensen en behoeften van de inwoners). Door de ruimtelijke kenmerken van het dorp naast de in kaart gebrachte wensen en behoeften van de inwoners te leggen, kunnen knelpunten inzichtelijk worden gemaakt.

In dit rapport worden de resultaten van de behoeftepeiling in Reek gepresenteerd m.b.t. de leefbaarheid in het dorp, zoals deze is uitgevoerd door het lectoraat Architecture in Health van de Hogeschool Arnhem en Nijmegen. Deze behoeftepeiling bestaat uit drie verschillende fasen: 1) een exploratieve foto workshop over de woonomgeving, 2) een enquêteonderzoek onder alle huishoudens in Reek, en 3) groepsinterviews over woonwensen en verhuisgeneigdheid met jongeren en senioren.

In de exploratieve foto workshop zijn de ervaringen van een divers groepje van drieëntwintig inwoners uit Reek met hun woonomgeving in beeld gebracht. Door de deelnemers foto's te laten maken van hun omgeving, en deze foto's in een latere fase te bespreken en analyseren zijn aspecten van de woonomgeving inzichtelijk gemaakt waar men erg tevreden of juist minder tevreden mee is. Deze aspecten zijn meegenomen in het kwantitatieve enquêteonderzoek over leefbaarheid dat tussen eind augustus en half september 2018 heeft plaatsgevonden onder alle huishoudens in Reek. De woonwensen en verhuisgeneigdheid van jongeren en senioren, thema's die al werden bevraagd in de enquête, zijn daarna verder uitgediept door het houden van groepsinterviews.

Deze resultaten geven samen een goed beeld van de wensen en behoeften van de inwoners van Reek met betrekking tot de leefbaarheid in hun dorp.

¹Leidemeijer, K., Marlet, G., van Iersel, J., van Woerkens, C. & van der Reijden, H. (2008). De Leefbaarometer: rapportage instrumentontwikkeling, Amsterdam: RIGO Research en Advies.

Reek door de ogen van haar inwoners

Verslag exploratieve workshop fotostudies

Reek, gemeente Landerd
19 april 2018

Inhoudsopgave

1. Inleiding.....	10
2. Thema's m.b.t. de woonomgeving.....	12
2.1 Sociale cohesie en verbondenheid	12
2.2 Ruimte voor ontmoeten	13
2.3 Identiteit in relatie tot de gebouwde omgeving	13
2.4 Veiligheid en verwaarlozing.....	14
2.5 Groenbeleving	15
2.6 Autonomie en zelfregie	16
2.7 Voorzieningen.....	16
3. Samenvatting fotoworkshop.....	18

1. Inleiding

De exploratieve (creatieve) methode waarvan de resultaten in dit verslag staan beschreven, is het eerste deelonderzoek met betrekking tot de behoeftepeiling die heeft plaatsgevonden onder de inwoners van Reek. Deze resultaten zijn als input gebruikt voor de vragenlijst die eind augustus 2018 huis aan huis in Reek is uitgezet.

De exploratieve workshop die in dit verslag besproken wordt heeft op 19 april in het ontmoetingscentrum van Reek plaatsgevonden. Aan deze workshop hebben drieëntwintig dorpsbewoners deelgenomen. In voorliggend verslag zullen de resultaten van deze workshop besproken worden.

Doel exploratieve workshop

Het doel van de workshop is om met beeldmateriaal in kaart te brengen hoe inwoners van Reek hun dorp ervaren. Waar zijn ze trots op, waar voelen ze zich prettig bij, en wat zouden ze graag anders willen zien? De deelnemers werden aan de hand van eigen foto's uitgenodigd om over hun beleving van Reek te praten. Op deze wijze kan inzicht worden verkregen in de factoren die van belang zijn voor de ervaren leefbaarheid in Reek.

De output van de workshop (de foto's plus de bijbehorende opmerkingen van de deelnemers) is na afloop door vijf experts en de drie onderzoekers die de workshop hebben geleid besproken en geanalyseerd. Deze meer kwalitatieve aanpak van het in kaart brengen van de behoeften van dorpsbewoners dient als inspiratie en als aanvulling op het kwantitatieve behoeftenonderzoek binnen de dorpen in het KRAKE project.

Opdracht workshop

De deelnemers werden vooraf aan de workshop gevraagd om maximaal tien foto's te maken van plekjes, ruimtes, gebouwen, objecten etc. in de gebouwde omgeving van het dorp, die weergeven hoe zij hun dorp ervaren. Het kon hierbij gaan om locaties of objecten waar positieve dan wel negatieve ervaringen aan zijn verbonden, zoals gevoelens van (on)veiligheid, trots, blijdschap, (on)tevredenheid, en frustratie. Tijdens de workshop werden de deelnemers in drie groepen verdeeld, met een gespreksleider van het lectoraat per tafel, zodat eenieder aan bod zou komen.

Figuur 1: Exploratieve fotoworkshop Reek, 19 april 2018 (Bron: AiH)

De deelnemers zijn per groep in gesprek gegaan over de woonomgeving in Reek, en hebben toelichting gegeven bij de gemaakte foto's. Er werden aantekeningen gemaakt bij de foto's, en de locaties waarop de foto's betrekking hadden werden ingetekend op een grote plattegrond van Reek. Aan het einde van de workshop werd plenair besproken welke thema's er in de drie groepen waren besproken en werd er gekeken of er patronen in de thema's te herkennen waren.

Figuur 2 & 3: Exploratieve fotoworkshop Reek, 19 april 2018 (Bron: AiH)

Figuur 4: Exploratieve workshop Reek, plenaire terugkoppeling 19 april 2018 (Bron: AiH)

2. Thema's m.b.t. de woonomgeving

Een analyse van het fotomateriaal en de bijbehorende toelichting laat zien dat Reek zich kenmerkt als een dorp waar vele (particuliere) initiatieven plaatsvinden. Een deel van deze initiatieven hebben betrekking op zorgvoorzieningen, wat resulteert in een relatief hoog aantal zorgvoorzieningen in Reek, met name gericht op de jeugd. Het dorp wordt dan ook wel 'kindvriendelijk' dorp genoemd. Ook andere initiatieven, bijvoorbeeld het jaarlijks streekfeest, worden door een groot aantal vrijwilligers georganiseerd. Deze initiatieven gaan samen met een hoge mate van sociale cohesie en onderlinge verbondenheid onder de inwoners. De identiteit van Reek lijkt verder te worden bepaald door beeldbepalende en monumentale gebouwen.

2.1 Sociale cohesie en verbondenheid

De vele initiatieven en bijbehorende vrijwilligers die Reek rijk is worden door veel deelnemers genoemd en gewaardeerd. Een deel van deze initiatieven, zowel voor de personen die de organisatie op zich nemen, als wel de personen die er gebruik van maken, lijken voor een gevoel van saamhorigheid en onderlinge verbondenheid te zorgen. De sportverenigingen in Reek hebben allemaal een belangrijke sociale functie in het dorp, zoals bijvoorbeeld de voetbal- en tennisvereniging en Jeugdbeweging Jong Nederland. Deze zorgen er ook voor dat mensen voor activiteiten terug blijven komen ook al wonen ze niet meer in Reek.

Figuur 5: Voetbalvereniging Reek (Bron: deelnemers workshop, 19 april 2018)

Deelnemers geven aan dat met name voor de jeugd deze verenigingen een belangrijke plek is waar vriendengroepen ontstaan. Tevens wordt het streekfeest door een groot aantal deelnemers genoemd in relatie tot een gevoel van trots. Een groot aantal vrijwilligers organiseert dit jaarlijkse feest, waarbij de belangrijke sociale functie die dit evenement voor de regio heeft naar voren komt.

Figuur 6: Het streekfeest (Bron: deelnemers workshop, 19 april 2018)

De saamhorigheid in het dorp wordt door de deelnemers vaak ook direct gerelateerd aan (particuliere) initiatieven in het dorp die zijn gerealiseerd door de bewoners zelf. Enkele voorbeelden zijn het Wapen van Reek, De Babbelaer, en het eerder genoemde Streekfeest, lijken verbondenheid tussen de bewoners verder te vergroten.

De hoge mate van sociale cohesie komt verder tot uiting in de aandacht die de inwoners voor elkaar hebben, en met name in de zorg voor de kwetsbare jeugd en senioren in het dorp.

2.2 Ruimte voor ontmoeten

Het Wapen van Reek en het naastgelegen De Babbelaar lijken het 'sociale hart' van Reek te vormen. Aan dit plein vindt ook de markt plaats en wordt de kermis georganiseerd. Deze locaties werden door de deelnemers veelvuldig gefotografeerd en genoemd in de context van het sociale gebeuren in Reek. Andere gebouwen en plekken in en rond het dorp die ook werden genoemd in de sociale context zijn de voetbalvereniging, de tennisvereniging, en de kerk. Wel wordt aangegeven dat het de vraag is in hoeverre de kerk deze rol in de toekomst zal houden, immers steeds minder mensen komen hier samen en er zal moeten worden nagedacht over de toekomstbestendigheid van het gebouw.

Figuur 7: Het Wapen van Reek (Bron: deelnemers workshop, 19 april 2018)

Het hertenpark is door meerdere deelnemers gefotografeerd in relatie tot een belangrijke plek in de openbare ruimte in het dorp voor meerdere doelgroepen, waaronder ouders met hun kinderen. Hierbij wordt veelal aangegeven dat de staat van onderhoud (van o.a. het groen) onder de maat is, maar dat hier wel aan gewerkt wordt. Tevens liggen er plannen om de verbinding met de aanliggende scholen te verbeteren, zodat het park (sociaal en fysiek) toegankelijker wordt voor onder andere schoolgaande kinderen. Het lijkt dat deelnemers deze plek waarderen om de potentiële kansen die het biedt op het gebied van verblijfsruimte en ontmoetingsruimte voor meerdere doelgroepen.

Figuur 8: Hertenpark (Bron: deelnemers workshop, 19 april 2018)

2.3 Identiteit in relatie tot de gebouwde omgeving

Deelnemers lijken trots te zijn op verschillende gebouwen in het dorp. De gebouwen werden door deelnemers gefotografeerd om de historische waarde. Deze kloosters, oude boerderijen, historische gebouwen en in sommige gevallen monumentale panden zorgen voor een authentiek dorpsgezicht. Deze gebouwen zijn samen met de kerk, het kerkhof en de molen beeldbepalend voor het dorp. De molen is daarnaast ook nog een belangrijk herkenningspunt voor het dorp.

Figuur 9: De molen (Bron: deelnemers workshop, 19 april 2018)

Figuur 10: Historische panden in de dorpskern (Bron: deelnemers workshop, 19 april 2018)

De Heijtmorgen, de oude hoofdweg, wordt genoemd als een mooie entree van het dorp met de lindebomen. Het is het visitekaartje van het dorp. De andere entree van het dorp wordt echter niet als positief ervaren door de deelnemers, onder andere vanwege het matige onderhoud van het groen. Naast fysieke aspecten, lijken dorpsbewoners het zorgaanbod in het dorp ook te relateren aan de identiteit van Reek. Het dorp wordt dan ook zorgdorp bestempeld en speelt een rol ten aanzien van jeugdzorg in de regio.

2.4 Veiligheid en verwaarlozing

Veel foto's die zijn gemaakt door de dorpsbewoners hebben betrekking op de verkeersveiligheid in Reek. Op verschillende plekken in het dorp is de verkeerssituatie onoverzichtelijk en / of wordt er te hard gereden. Bij de scholen/dagopvang worden kinderen uit de omgeving met busjes gebracht en gehaald, wat voor onveilige situaties kan zorgen.

Naast de verkeersveiligheid, worden door verschillende deelnemers diverse plekken in het dorp als onprettig en ongewenst ervaren die (enigszins) verwaarloosd worden. Het koetshuis, de skatebaan, het Hertenpark, de achterkant van het praktijkgebouw van de huisarts, de waterlijn bij de Kennedyplein en een aantal voetbalveldjes worden in dit kader genoemd. Ook overlast in de vorm van hondenpoep wordt door een aantal deelnemers genoemd.

Figuur 11: Zijn dit de juiste maatregelen om de verkeersveiligheid te verbeteren? (Bron: deelnemers workshop, 19 april 2018)

Figuur 12: Skatebaan (Bron: deelnemers workshop, 19 april 2018)

Deze specifieke plekken in de openbare ruimte komen aan bod in relatie tot gebrekkig onderhoud, zoals van het groen. Zo is de waterlijn bijvoorbeeld maar een relatief korte tijd in functie geweest, en ligt deze er nu vervallen bij.

Een ander voorbeeld is café De Linde, dat momenteel niet meer in gebruik is en er vervallen bij ligt en afbreuk doet aan de uitstraling van het dorpsaanzicht. Enkele deelnemers geven aan blij te zijn dat er plannen zijn om dit pand te herbestemmen.

Figuur 13: Vervallen café (Bron: deelnemers workshop, 19 april 2018)

Tevens wordt het bedrijventerrein door een groot aantal deelnemers genoemd en lijkt dit een hoofdpijndossier te zijn. Ondanks plannen van een supermarkt om zich hier te vestigen, lijkt dit in de nabije toekomst niet gerealiseerd te worden. Deelnemers noemen dit een gemiste kans voor een nieuwe voorziening, die met name de groep senioren van veel gemak zou kunnen voorzien. Naast een functionele functie zou een supermarkt op deze plek tevens een sociale rol kunnen dienen.

Figuur 14: Waterlinie (Bron: deelnemers workshop, 19 april 2018)

2.5 Groenbeleving

De natuur en landschappelijke omgeving van Reek komen vaak op een positieve manier terug in de foto's die door de deelnemers zijn gemaakt. Wanneer de deelnemers praten over de natuur in en rondom Reek, wordt dit veelal gerelateerd aan recreatieve activiteiten, zoals wandelen en fietsen (mountainbiken). Het rondje van Reek wordt genoemd als mooi particulier initiatief. Wel wordt aangegeven dat een deel van de bossen en het groen niet toegankelijk is.

Naast de natuur in de omgeving, dus buiten het dorp, wordt ook de natuur in het dorp zelf genoemd door deelnemers. Zoals bijvoorbeeld het Hertepark, wat verbeterd zou kunnen worden, maar waar men wel trots op is dat het er ligt. Ook de lindebomen in de dorpskern zijn authentiek voor het karakter van Reek.

Figuur 15: Lindebomen in de dorpskern (Bron: deelnemers workshop, 19 april 2018)

2.6 Autonomie en zelfregie

Wat heel duidelijk naar uit het fotomateriaal naar voren komt is dat de deelnemers erg trots zijn op de autonomie en de zelfregie van de dorpsbewoners. Door de deelnemers wordt vaak benadrukt dat er in het dorp veel van de grond is gekomen door particuliere initiatieven en de inzet van vrijwilligers, zoals Het Wapen van Reek, de zorgcoöperatie, bepaalde zorgvoorzieningen, en het Streekfeest. Opvallend is dat deze initiatieven met name van doen hebben met sociale of functionele voorzieningen en minder met fysieke aspecten van de woonomgeving. Met betrekking tot plekken in de openbare ruimte van het dorp waar bewoners niet tevreden over zijn, wordt veelal naar de rol van de gemeente gekeken, en deelnemers lijken deze aspecten in mindere mate op zichzelf te betrekken.

2.7 Voorzieningen

Ondanks dat het aanbod van voorzieningen in Reek, met name de commerciële voorzieningen, niet erg groot is, geven deelnemers aan tevreden te zijn. Voorzieningen waar deelnemers tevreden over zijn, zijn onder andere de scholen, Het Wapen van Reek, de sportverenigingen, en de boerderijwinkel. Het behoud van de reguliere school wordt als belangrijk ervaren.

Daarnaast geven verschillende deelnemers aan dat het aanbod van woningen in Reek niet aansluit bij de behoeften van de dorpsbewoners.

Het relatief hoog aanbod van zorgvoorzieningen wordt als dorps specifiek genoemd. De Vereniging Zorgcoöperatie van Reek is hier een goed voorbeeld van. De coöperatie biedt diverse diensten aan met als doel kwetsbare groepen te laten participeren in de samenleving, waarbij De Babbelaar als ontmoetingsruimte gebruikt wordt. Daarnaast zijn er een aantal particuliere initiatieven, zoals een opvang en behandelingen en bijzonder onderwijs van kinderen met een stoornis of een rugzakje. Deelnemers geven aan trots te zijn op Reek als kindvriendelijk dorp. Echter wordt wel aangekaart dat het aanbod van zorgvoorzieningen in het dorp relatief hoog is, en dat er wel kritisch moet gekeken worden naar de juiste balans, ook met het oog op de diversiteit van de opbouw van de bevolking.

Figuur 16: Basisschool en bijzonder onderwijs (Bron: deelnemers workshop, 19 april 2018)

Figuur 17: Boerenbondgebouw met toekomstige horecavoorziening waar mensen met een beperking werken (Bron: deelnemers workshop, 19 april 2018)

Een supermarkt zou volgens de deelnemers van meerwaarde zijn, en een regionale aantrekkingskracht hebben. Tevens zou, met name voor dorpsbewoners die minder mobiel zijn, het prettig zijn een supermarkt te hebben die relatief eenvoudig te bereiken is. Echter geven een aantal deelnemers aan dat het lijkt dat de gemeente niet achter de plannen staat van het realiseren van een supermarkt op het huidige bedrijventerrein.

Figuur 18: Speelvoorziening (Bron: deelnemers workshop, 19 april 2018)

Met betrekking tot de voorzieningen in de openbare ruimte waar men tevreden over is noemen deelnemers een aantal van de speelveldjes, deze zijn belangrijk voor kinderen om te kunnen spelen in de wijk. Echter zijn er ook een aantal waar men minder tevreden over is. Zo is er een voetbalveldje dat amper gebruikt wordt, waarschijnlijk omdat er geen toezicht op en de sociale controle als onder de maat wordt ervaren. Het veld en de skatebaan bij de Scheenen worden weinig gebruikt en is een plek voor hangjongeren.

3. Samenvatting fotoworkshop

- Reek kenmerkt zich door de vele (particuliere) initiatieven, onder andere op het gebied van zorg en welzijn en recreatie. Deze initiatieven, en de inzet van vrijwilligers bij initiatieven zoals het Streekfeest hebben onder andere een positief effect op de sociale cohesie in het dorp.
- Gebouwen in de dorpskern, zoals Het Wapen van Reek (ontmoetingscentrum), de Babbelaer, de sportverenigingen en de kerk, hebben een duidelijke sociale functie en vormen het sociale hart van Reek. Daarnaast wordt de potentie van het hertenpark als verblijfs- en ontmoetingsruimte genoemd.
- Beelbepalende gebouwen, zoals de kerk, het kerkhof en de molen en andere historische gebouwen in de dorpskern, worden gerelateerd met het karakter van het dorp en maakt deel uit van de identiteit van het dorp. Daarnaast wordt het aanbod zorgvoorzieningen, (jeugd)opvang en scholen voor bijzonder onderwijs als kenmerkend voor Reek gezien.
- Men maakt zich op sommige plekken zorgen over de verkeersveiligheid in Reek. Daarnaast geven meerdere deelnemers aan zich te ergeren aan enkele verwaarloosde plekjes in de openbare ruimte. Dit heeft onder andere te maken met het matige onderhoud van het groen en het niet functioneren van voorzieningen, zoals een waterlinie zonder water.
- Natuurlijke elementen van Reek en de omgeving van het dorp worden gewaardeerd en een aantal deelnemers geeft aan deze omgeving graag ten behoeve van recreatie te gebruiken.
- Autonomie en eigen regie lijken belangrijk te zijn voor bewoners van Reek, wat tot uiting komt in de vele initiatieven van dorpsbewoners. Wel is het opvallend dat dat deze initiatieven in het algemeen van doen hebben met zorg en/of welzijn of met sociale activiteiten. Initiatieven ten aanzien van het onderhouden of verbeteren van (plekken in) de openbare ruimte worden in mindere mate genoemd.
- Men is tevreden en zelfs trots op het aantal zorgvoorzieningen in het dorp. Met name de voorzieningen voor de jeugd, zoals (dag)opvang, en bijzonder onderwijs kenmerken Reek. Het dorp wordt dan ook wel 'zorgdorp' en 'kindvriendelijk dorp' genoemd. Echter wordt wel aangegeven dat het van belang is dat er een goede balans blijft en het aanbod van zorgvoorzieningen niet te groot wordt, waardoor er buitensporig veel kwetsbare groepen naar het dorp worden aangetrokken en de verhouding tussen de verschillende doelgroepen scheef komt te liggen.

Leefbaarheid in Reek: resultaten van een enquêteonderzoek

gemeente Landerd, 2018

Inhoudsopgave

1. Inleiding	24
2. Persoonlijke kenmerken.....	26
Achtergrondinformatie respondenten	26
3. De woning.....	28
Tevredenheid met de eigen woning	28
4. Fysieke woonomgeving.....	32
Tevredenheid met de woonomgeving	32
Bereikbaarheid en toegankelijkheid.....	34
Verkeersveiligheid en overlast	36
5. Sociale woonomgeving	38
Contacten, verbondenheid en veiligheid	38
6. Voorzieningen.....	44
Tevredenheid met voorzieningen in Reek	44
7. Verhuisgeneigdheid en woonwensen	46
Verhuisredenen en verhuisplannen	46
Woonwensen.....	49
8. Conclusie enquêteonderzoek.....	52
Conclusie.....	52
9. Bijlage	54

1. Inleiding

Opbouw van dit rapport

Hoofdstuk 1 van dit rapport beschrijft de opzet van het enquêteonderzoek. De hoofdstukken 2 tot en met 8 geven de resultaten van dit onderzoek weer. Hoofdstuk 2 geeft een beeld van de inwoners van Reek en hun achtergrond. Hoofdstuk 3 gaat in op de tevredenheid van de inwoners met de eigen woning. Hoofdstuk 4 beschrijft de tevredenheid van de inwoners van Reek met (verschillende aspecten van) de woonomgeving. Hoofdstuk 5 gaat in op de sociale infrastructuur van het dorp; de contacten, ervaren verbondenheid en gevoelens van sociale (on)veiligheid. Hoofdstuk 6 beschrijft de tevredenheid met het aanbod van de aanwezige voorzieningen in Reek. Hoofdstuk 7 geeft een beeld van de verhuisgeneigdheid, verbouw- en verhuisplannen en woonwensen van de inwoners. Tot slot beschrijft hoofdstuk 8 de conclusies voortkomend uit het enquêteonderzoek. Hoofdstuk 9 is de bijlage.

Vragenlijst

Voor het in kaart brengen van de wensen en behoeften van de dorpsbewoners zijn 687⁴ huishoudens benaderd in Reek. Door vrijwilligers uit het dorp zijn in het laatste weekend van augustus 2018 huis aan huis de vragenlijsten met begeleidende brief en handleiding verspreid. Het was mogelijk de vragenlijst schriftelijk dan wel online in te vullen. Alle huishoudens binnen Reek zijn benaderd. Binnen elk huishouden is at random één persoon gevraagd de vragenlijst in te vullen: diegene die als eerste jarig is en ouder is dan 18 jaar.

In de vragenlijst kregen de respondenten vragen voorgelegd met betrekking tot de tevredenheid over verschillende aspecten van de fysieke woonomgeving (de gebouwen en de publieke ruimte), de functionele woonomgeving (de voorzieningen in het dorp), en de sociale woonomgeving (het sociale gebeuren in het dorp). Ook werden respondenten gevraagd naar hun behoeften en wensen met betrekking tot de huidige woning, verhuisgeneigdheid en woonwensen voor de (nabije) toekomst.

Respons en weging

Van de 687 benaderde huishoudens zijn uiteindelijk 315 vragenlijsten ingevuld. Dit komt neer op een respons van 46%. Onder de respondenten die de vragenlijst hebben ingevuld is een lichte oververtegenwoordiging te zien van oudere mannen. Jongere mannen zijn ondervertegenwoordigd evenals eenpersoonshuishoudens. De vragenlijst is door 166 mannen (53%) en 149 vrouwen (47%) ingevuld. De verdeling naar leeftijd is te zien in tabel 1. Van één respondent is de leeftijd niet bekend. Om een representatief beeld te kunnen geven van de opvattingen van alle dorpsbewoners zijn de resultaten gewogen naar leeftijd, geslacht en huishoudens-situatie op basis van de gegevens van het Centraal Bureau voor de Statistiek (2017).

⁴In Reek zijn er 737 adressen. In samenspraak met het de commissie zijn de adressen zonder woonfunctie en de adressen van leegstaande woningen er uit gehaald.

Tabel 1: Verdeling van de respondenten naar leeftijd, voor weging

Leeftijdscategorie	Respons	Percentage
18 – 35	45	14%
36 – 50	65	21%
51 – 65	111	35%
65 +	93	30%

N = 314

Van de 312 respondenten woont 19% in een eenpersoonshuishouden, woont 3% zonder partner, maar met (een) kind(eren), woont 33% samen met een partner en (een) kind(eren), en woont 45% samen met een partner zonder kinderen. 2% van de respondenten is inwonend bij zijn of haar ouder(s). Van 3 respondenten is de huishoudenssituatie niet bekend (figuur 1, hoofdstuk 3).

Focusgroepen

In de rapportage zijn antwoorden uitgesplitst naar focusgroepen, mits dit inhoudelijk relevant is en resultaten significant verschillen ($p \leq 0.05$). Focusgroepen zijn allereerst gebaseerd op leeftijd en geslacht: er wordt gekeken of er verschillen bestaan in de resultaten tussen mannen en vrouwen, en tussen jongeren en senioren. Verder zijn de focusgroepen o.a. gebaseerd op huishoudenssituatie, het type woning (huur of koop) en gezondheidsstatus (gebaseerd op de eigen ervaringen van respondenten).

Afbeelding 1: Zicht op Reek (Bron: deelnemer exploratieve workshop, 19 april 2018)

Afbeelding 2: Landschappelijke omgeving (Bron: deelnemer exploratieve workshop, 19 april 2018)

2. Persoonlijke kenmerken

Achtergrondinformatie respondenten

Huishoudenssituatie

In figuur 1 wordt de huishoudenssituatie van de respondenten weergegeven. Van de respondenten woont 76% samen met een partner, en heeft 33% thuiswonende kinderen.

Van de respondenten heeft 9% één of meer kinderen jonger dan 4 jaar, 13% heeft één of meer kinderen tussen de 4 en 12 jaar, 10% van de respondenten heeft kinderen tussen de 13 en 18 jaar en 49% kinderen van boven de 18 jaar. De groep respondenten zonder kinderen omvat 30% van het geheel.

Gebondenheid aan Reek

Uit de vragenlijst komt naar voren dat een derde van de respondenten in Reek is geboren, en dat ongeveer 30% hun gehele leven in het dorp heeft gewoond. 18% van de respondenten woont korter dan 10 jaar (aaneengesloten) in het dorp. De gemiddelde woonduur is 34 jaar. Hieruit blijkt dat dorpsbewoners in hoge mate gebonden zijn aan het dorp.

Gezondheid

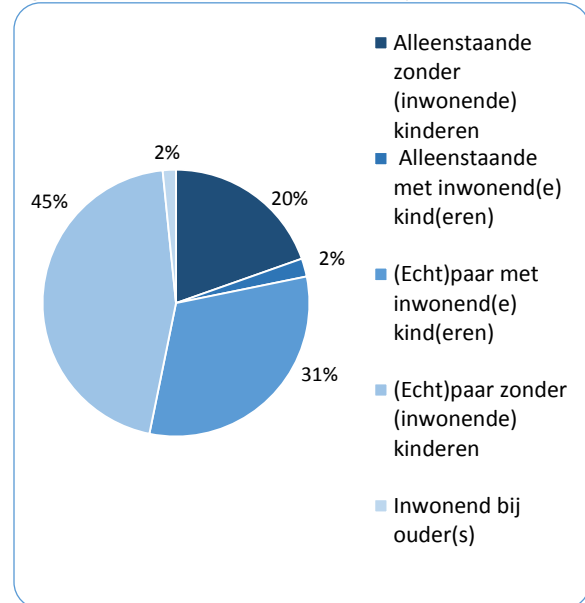
Van de inwoners beoordeelt 82% zijn / haar gezondheid als (zeer) goed. Iets meer dan 29% van de respondenten heeft last van één of meerdere langdurige ziekten, aandoeningen of handicaps. Van deze mensen (N=90) wordt 23% door de aandoening belemmerd bij dagelijkse bezigheden thuis en 24% bij dagelijkse bezigheden buitenshuis. Deze mensen met een slechtere gezondheid of met een aandoening zijn relatief vaak senioren (65+).

Deze cijfers zijn vergelijkbaar met het landelijk gemiddelde; bijna 80% van de mensen beoordeelt zijn / haar gezondheid als (zeer) goed, en 30% heeft last van één of meerdere aandoeningen (CBS, 2015⁵).

Uit de gegevens komt naar voren dat weinig respondenten (4%) *sterk* belemmerd worden in hun dagelijkse bezigheden. Een vraag die hierbij opkomt is of dit deels te verklaren is door een selectie-effect?

De groep inwoners die sterk belemmerd worden in hun bezigheden zijn wellicht al verhuisd naar een woning / woonomgeving buiten Reek die beter aansluit bij hun levenssituatie.

Figuur 1: Huishoudenssituatie van de respondenten, in %.

N = 312

Opleidingsniveau en werk

41% van de respondenten heeft een hoogst voltooid opleidingsniveau van HBO of hoger, 31% heeft MBO als hoogst voltooid opleidingsniveau en 29% van de respondenten heeft middelbaar onderwijs of lager.

56% van de inwoners van Reek heeft betaald werk. Het grootste deel hiervan (41%) is in loondienst. Ongeveer een derde van de respondenten leeft van een pensioen, VUT of AOW.

⁵ Centraal Bureau voor de Statistiek (2015). Gezondheid en zorggebruik; persoonskenmerken. Geraadpleegd van: <http://statline.cbs.nl/Statweb/publication/?DM=SLNL&PA=83005ned&D1=0,2&D2=0&D3=0&D4=1&HDR=G2,G3,G1&STB=T&VW=T>

3.De woning

Tevredenheid met de eigen woning

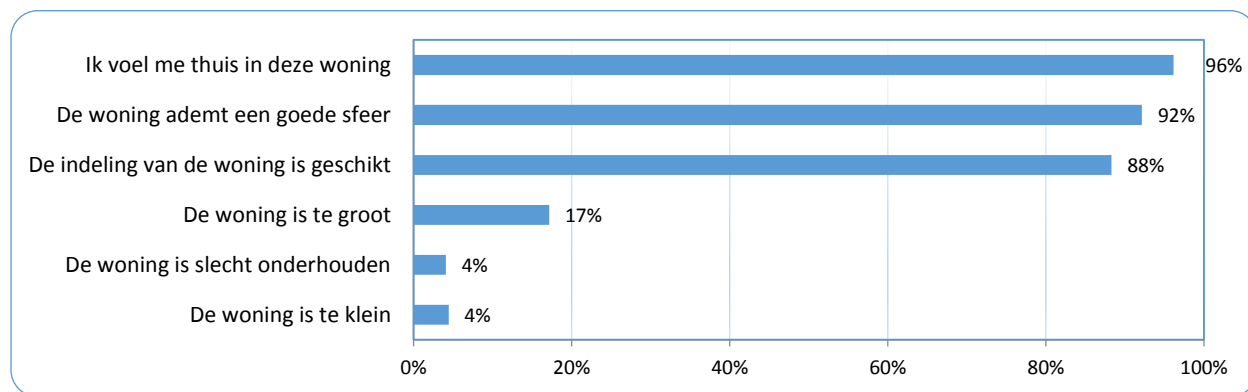
Type woning

Van de respondenten woont 76% in een koopwoning en 24% in een huurwoning. Deze verdeling wijkt af van het landelijk gemiddelde in Nederland, waar het aandeel huishoudens met een koopwoning in 2014 op 56% lag, en het aandeel huishoudens met een huurwoning op 44%⁶. De respondenten in Reek wonen veelal in vrijstaande woningen (47%) en twee onder een kap woningen (23%) (zie figuur 31, bijlage).

Tevredenheid met de woning

89% van de respondenten geeft aan tevreden tot zeer tevreden te zijn met de woning. Slechts een klein aandeel (7%) is zeer ontevreden met de eigen woning. De tevredenheid met de woning lijkt niet te verschillen naar leeftijd, geslacht en huishoudenssituatie. De tevredenheid met de woning verschilt wel naar gezondheid en woningtype. Van de respondenten met een (zeer) goede gezondheid is 93% tevreden met de woning in vergelijking met 73% van de respondenten met een minder goede gezondheid. Respondenten met een koopwoning zijn vaker tevreden met hun woning (92%), dan respondenten met een huurwoning (78%). Er lijken dus verschillen te zijn tussen de focusgroepen, maar de algemene tevredenheid ligt overal hoog.

Figuur 2: Het % respondenten dat het eens is met verschillende stellingen m.b.t. de woning

N = 271

Figuur 2 laat het percentage van de respondenten zien dat het eens is met verschillende stellingen over de eigen woning die ze kregen voorgelegd. Door veel respondenten zijn één of meerdere stellingen niet beantwoord waardoor er op deze vraag veel missende waardes zijn. Het aantal respondenten waarop de analyse is gebaseerd (de N) is hierdoor een stuk lager (271).

Bijna alle respondenten voelen zich thuis in hun woning en vinden dat deze een goede sfeer ademt. Ook beoordelen bijna alle respondenten de indeling van hun woning als geschikt. 17% Van de respondenten vindt de eigen woning te groot, waar 4% de woning als te klein ervaart.

Wanneer we de resultaten uitsplitsen naar leeftijd zien we dat meer dan een kwart van de senioren (65+) de woning te groot vindt. Dit lijkt samen te hangen met gezondheid. Respondenten die aangeven een minder goede gezondheid te hebben, vinden de woning vaker te groot (28%) dan respondenten die aangeven een goede gezondheid te hebben (15%). Ook vinden respondenten die aangeven een minder goede gezondheid te hebben de woning wat vaker slecht onderhouden (13%) dan respondenten die aangeven een goede gezondheid te hebben (3%).

Respondenten met een koopwoning voelen zich meer thuis in de woning, vinden vaker dat de woning een goede sfeer ademt, en vinden de woning minder vaak slecht onderhouden dan respondenten met een huurwoning. Het gaat hier echter steeds maar om relatief kleine verschillen. Zowel woningbezitters als huurders zijn over het algemeen erg tevreden.

Bouwjaar van de woning

Als we kijken naar het bouwjaar van de woningen van de respondenten (tabel 2) zien we dat het grootste deel van de woningen voor 1990 is gebouwd, iets meer dan twee derde. 17% van de woningen van de respondenten zijn van na de eeuwwisseling.

Tabel 2: Bouwjaar van de woning

Bouwjaar	Percentage
Voor 1945	19%
1946 – 1970	18%
1971 – 1990	31%
1991 – 2000	8%
2001 – 2010	11%
Na 2010	6%
Weet ik niet	7%

N = 308

Tuin

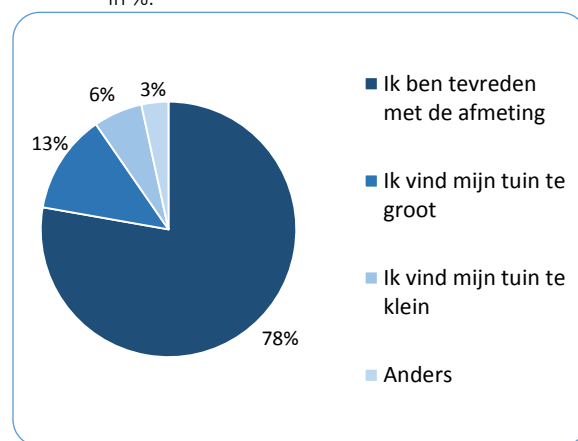
Het oordeel van de respondenten over de eigen tuin (figuur 3) laat zien dat een relatief grote groep de eigen tuin als te groot ervaart (13%). Het zijn voornamelijk de oudere respondenten (51 jaar en ouder) die aangeven de tuin te groot te vinden (17%). Een mogelijke verklaring zou kunnen zijn dat het onderhoud van de tuin voor deze leeftijdsgroep als te belastend wordt ervaren. 6% Van de respondenten geeft aan de tuin te klein te vinden. Voor de jongere respondenten (18-35 jaar) ligt dit percentage aanzienlijk hoger: 15%.

Levensloopbestendig wonen (respondenten 55+)

Van de respondenten *ouder dan 55 jaar* (N=201) heeft een ruime meerderheid al over een geschikte woonsituatie nagedacht, terwijl bijna een vijfde aangeeft alles op zich af te laten komen: 22% heeft al concrete actie ondernomen, 47% heeft er al over nagedacht, maar nog geen actie ondernomen, 13% heeft er nog niet over nagedacht, maar gaan dit nog doen, en 19% is niet van plan om vooraf iets te regelen (figuur 4).

Iets meer dan de helft van de jongere senioren (55 – 65 jaar) geeft aan al nagedacht te hebben over een geschikte woonsituatie om oud in te worden, maar heeft nog geen concrete actie ondernomen. Een derde van de oudere senioren (75+) geeft aan daadwerkelijk actie te hebben ondernomen. Een kwart van deze oudere senioren geeft aan het op zich af te laten komen (en niet van plan te zijn vooraf iets te regelen). De overige groep oudere senioren (39%) wil nog wel iets gaan doen maar heeft nog geen concrete actie ondernomen (zie figuur 32, bijlage).

Figuur 3: Het oordeel van respondenten over de eigen tuin, in %.

N = 307

46% van de senioren (55+) geeft aan de woning en woonomgeving geschikt te vinden om in de toekomst in te blijven wonen, ook als men ouder wordt. Meer dan een derde van de senioren vindt de woning en woonomgeving hier echter niet voor geschikt. De overige 19% weet het (nog) niet (zie figuur 5). Senioren ouder dan 75 jaar vinden de woning en woonomgeving vaker geschikt om in te blijven wonen dan jongere senioren (55 – 65 jaar). Mogelijk houdt dit verband met het feit dat een groter aandeel van deze oudere senioren (75+) al actie heeft ondernomen, door bijvoorbeeld het aanpassen van de woning of het verhuizen naar een meer geschikte woning.

Van de 66 respondenten die aangeven dat ze de woning en woonomgeving niet geschikt vinden om in de toekomst te blijven wonen, noemt maar liefst 73% als (één van) de reden(en) dat er onvoldoende voorzieningen in Reek zijn. 40% noemt dat de woning niet geschikt is om in de toekomst te blijven wonen, en 17% noemt dat er onvoldoende mensen (vrienden, burens, familie) zijn op wie ze een beroep kunnen doen voor hulp en / of contact (figuur 6).

Naast de vraag over de geschiktheid van de woning en woonomgeving bij het ouder worden, is er ook gevraagd of senioren in de huidige woning willen blijven wonen als ze ouder worden. De helft van de respondenten ouder dan 55 jaar geeft aan in de huidige woning te willen blijven wonen, ook als men ouder wordt. 18% Van de respondenten wil niet in de huidige woning blijven wonen, en twee derde weet het (nog) niet zeker. De oudere senioren (65+) geven vaker aan dat ze in de huidige woning willen blijven wonen. Onder de senioren ouder dan 75 jaar is dit zelfs 78% (zie figuur 7).

Van de senioren (55+) die in de huidige woning willen blijven wonen, geeft een vijfde aan de woning en woonomgeving hier niet geschikt voor te vinden (N = 17). Van deze 17 respondenten heeft het grootste gedeelte al wel nagedacht over de toekomstige woonsituatie, maar pas 3 respondenten hebben daadwerkelijk concrete actie ondernomen.

Op basis van de voorgaande informatie kunnen we concluderen dat een aanzienlijk deel van de 55plussers de woning en / of woonomgeving niet geschikt vindt om in de toekomst te kunnen blijven wonen. Tevens zijn deze respondenten verdeeld over de wens om in de huidige woning oud te worden. Kijkend naar de voorbereiding van senioren op het toekomstig en levensloopbestendig wonen, zien we dat de groep respondenten die hier al actief mee bezig is geweest niet groot is. Met name voor de jongere senioren (55-65 jaar) is het voorbereiden op het toekomstig wonen iets waar men nu nog niet mee bezig is, althans niet heel concreet. Onder de oudere senioren (75+) is de groep die al actie heeft ondernomen met betrekking tot het toekomstig wonen wat groter. Echter, het deel van deze oudere senioren dat nog geen actie heeft ondernomen heeft is aanzienlijk.

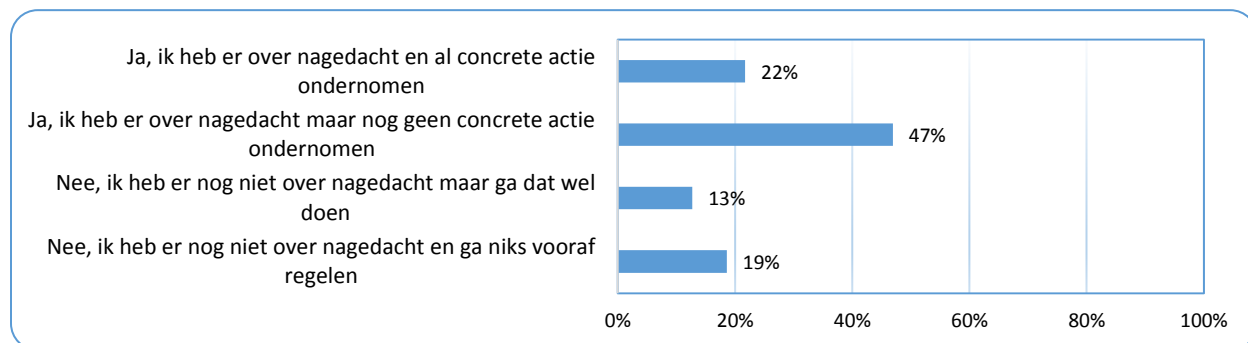
Aanpassingen in de woning

Van de 298 inwoners die de vraag over aanpassingen in de woning hebben ingevuld heeft 63% één of meerdere aanpassingen gedaan of laten doen in de woning, of deze waren al aanwezig. In het geval dat er aanpassingen zijn gedaan in de woning gaat het met name over de aanwezigheid van de badkamer (52%) en/of slaapkamer (46%) op de begane grond. Verder komen aangepaste drempels of drempelloos, een verhoogd toilet en lichtschakelaars op zithoogte relatief vaak voor (zie figuur 33, bijlage).

Ongeveer één op de drie respondenten maakt gebruik van elektronische aanpassingen in de woning. Vooral alarmering, elektronische rolluiken, elektronische zonwering en automatische verlichting worden genoemd. Het gaat hier dan ook vooral om elektronische aanpassingen die het comfort van mensen kunnen verhogen. Echter, andere vormen van elektronische aanpassingen, bijvoorbeeld domotica t.b.v. het ondersteunen van zorgtaken, worden nagenoeg niet genoemd. Op het gebied van domotica lijkt er nog veel winst te behalen.

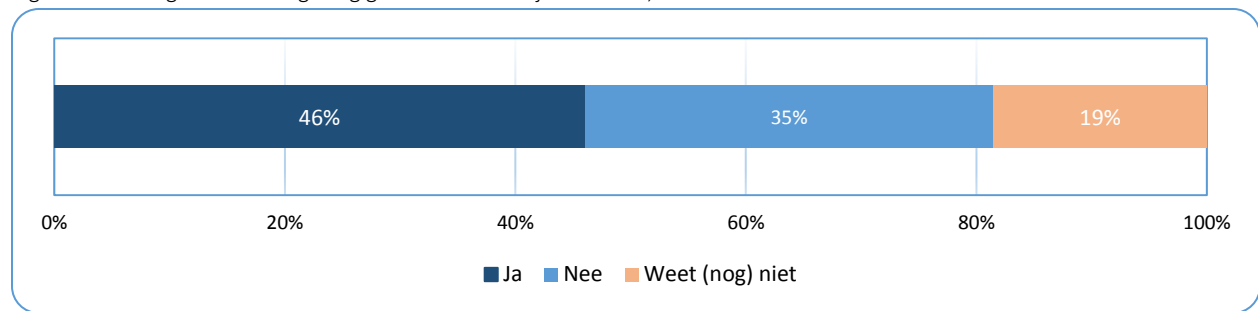
⁶CBS, PBL, Wageningen UR (2015). Woningvoorraad naar eigendom, 2006-2014 www.compendiumvoorleefomgeving.nl. CBS, Den Haag; Planbureau voor de Leefomgeving, Den Haag/Bilthoven en Wageningen UR, Wageningen.

Figuur 4: Het % respondenten dat al dan niet heeft nagedacht over een geschikte woonsituatie als men ouder wordt.

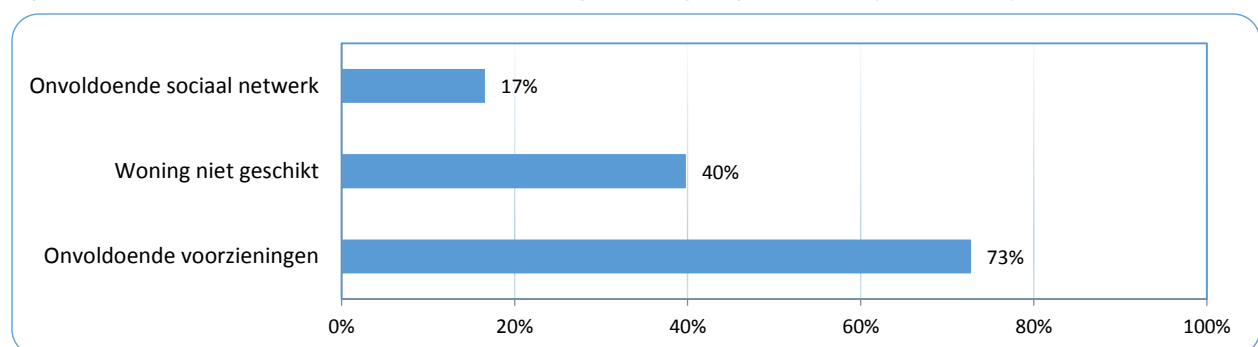
N = 183; selectie op respondenten die ouder zijn dan 55 jaar.

Figuur 5: Woning en woonomgeving geschikt om te blijven wonen, ook als men ouder wordt

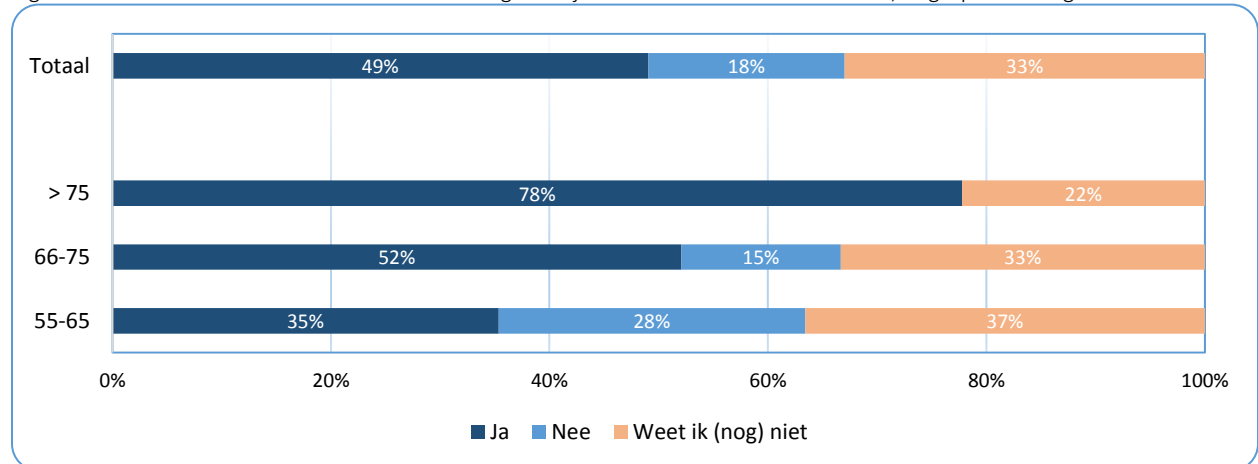
N = 184; selectie op respondenten die ouder zijn dan 55 jaar.

Figuur 6: Redenen waarom men verwacht niet in de woning/woonomgeving te kunnen blijven wonen bij het ouder worden

N = 66; selectie op respondenten die de woning / woonomgeving niet geschikt vinden om te blijven wonen.

Figuur 7: Het % inwoners van Reek dat in de woning wil blijven wonen als men ouder wordt, uitgesplitst naar gezondheid.

N = 182; selectie op respondenten die ouder zijn dan 55 jaar.

4.Fysieke woonomgeving

Tevredenheid met de woonomgeving

Tevredenheid met de woonomgeving

82% van de respondenten is tevreden tot zeer tevreden met de woonomgeving in Reek. Dit komt ongeveer overeen met het landelijk gemiddelde van 86% (CBS, 2016⁷). De tevredenheid met de woonomgeving verschilt naar gezondheid. Minder gezonde mensen zijn wat minder tevreden met de woonomgeving dan gezonde mensen, maar nog steeds is de overgrote meerderheid wel tevreden (72%).

Tevredenheid met specifieke aspecten van de woonomgeving

Figuur 8 laat de tevredenheid van respondenten zien met specifieke aspecten van de woonomgeving. Respondenten zijn het meest tevreden met de parkeergelegenheid bij de eigen woning, de straatverlichting, de aantrekkelijkheid van woningen, en de kwaliteit van de internettoegang/verbinding.

Met de volgende aspecten van de woonomgeving zijn de respondenten wat minder tevreden.

22% van de respondenten geeft aan ontevreden te zijn met het onderhoud van het openbaar groen. Meerdere respondenten benoemen dat het onderhoud van openbaar groen onvoldoende is, er teveel onkruid groeit, en gras niet op tijd gemaaid wordt. In de open antwoorden wordt het beperkte onderhoud van het groen meerdere malen genoemd. Respondenten jonger dan 35 jaar zijn hier positiever over.

13% van de respondenten is ontevreden met de kwaliteit van de bestrating van de openbare weg in Reek. Uit de gerelateerde open vraag blijkt uit de antwoorden duidelijk dat de kwaliteit van de bestrating op bepaalde plekken te wensen over laat. Voor mensen met bijvoorbeeld een rollator of een wandelwagen zijn sommige stukken niet goed begaanbaar. Van de mensen die aangeven een minder goede gezondheid te hebben, is iets meer dan een vijfde ontevreden over de kwaliteit. Dit komt later in het hoofdstuk uitgebreider aan bod.

11% van de respondenten is ontevreden met de verkeersveiligheid in het dorp. Onder mensen met thuiswonende kinderen is dit 22%. Later in dit hoofdstuk komen de thema's verkeersveiligheid en onveilige verkeerssituaties in het dorp uitgebreider aan bod.

⁷ Centraal Bureau voor de Statistiek (2016). Welzijn in relatie met wonen; kenmerken wonen. Geraadpleegd van: <http://statline.cbs.nl/Statweb/publication/?DM=SLNL&PA=82638NED&D1=12-15&D2=0&D3=a&D4=l&HDR=T&STB=G1,G2,G3&VW=T>

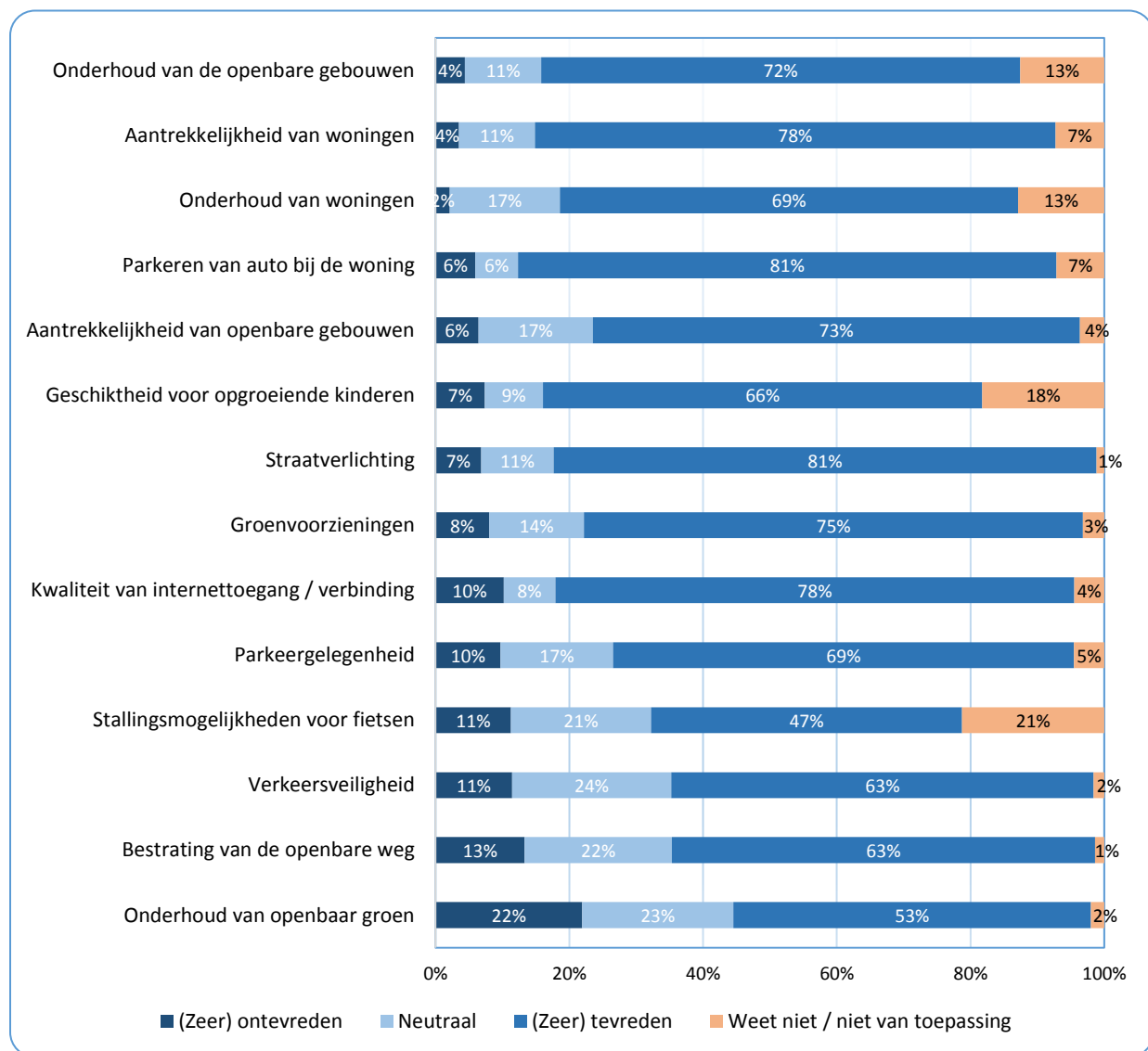
“De toegangssluisen van het dorp zijn gevaarlijk voor fietsers en scootmobielen. Paaltjes op de weg zijn gevaarlijke obstakels, ze hangen vaak schuin en als er auto's geparkeerd staan is er te weinig ruimte om langs te fietsen.”

“De openbare ruimtes zijn goed, maar niet aantrekkelijk, zij zijn heel standaard. Er worden steeds meer groenstroken, bosschages + perken geruimd en opgeruimd. Dit vind ik een verarming van het aanzicht van het dorp.”

“Openbaar groen wordt slecht bijgehouden door de gemeente. Dit kan onveilige verkeerssituaties opleveren en het ziet er onverzorgd uit.”

“Niet al het openbaar groen wordt goed bijgehouden waarbij o.a. nogal wat zwerfafval blijft liggen. Zoals o.a. de straten in het buitengebied. Ook de trottoirs zijn niet overal goed begaanbaar. Zeker niet voor diegenen met een rollator of die slecht ter been zijn”.

Figuur 8: De tevredenheid van respondenten met specifieke aspecten van de woonomgeving in Reek, in %

N = 282

Bereikbaarheid en toegankelijkheid

Mobiliteit en bereikbaarheid

Omdat bepaalde voorzieningen niet in Reek aanwezig zijn, is het van belang dat omliggende dorpen en steden, waar een hoger aanbod is van voorzieningen, goed bereikbaar zijn.

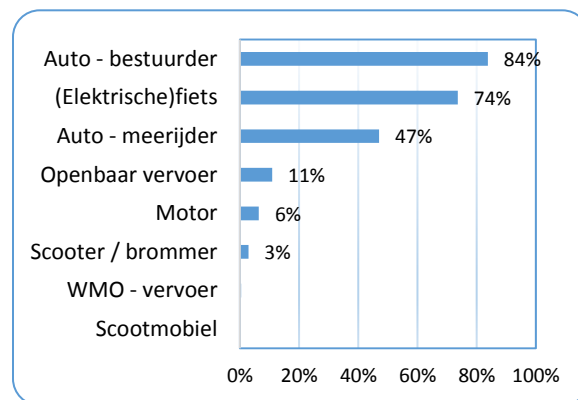
De bereikbaarheid van omliggende dorpen en steden wordt positief beoordeeld. 92% van de respondenten vindt de omliggende dorpen en steden goed bereikbaar, 7% matig en maar 1% ervaart dit als slecht.

Een groot deel van de respondenten (91%) heeft een rijbewijs en een auto tot de beschikking. Voor de respondenten (N = 25) die geen rijbewijs hebben of niet kunnen beschikken over een auto ziet dit beeld er iets anders uit; bijna de helft van deze groep beoordeelt de bereikbaarheid als matig tot slecht. Ook respondenten die aangeven een minder goede gezondheid te hebben beoordelen de bereikbaarheid slechter; 23% vindt de bereikbaarheid matig tot slecht. Respondenten die aangeven een aandoening te hebben waardoor ze worden belemmerd in hun bezigheden thuis (N=20) of buitenshuis (N=21) zijn ook minder positief over de bereikbaarheid. Ongeveer een derde van deze groep respondenten beoordeelt de bereikbaarheid als matig tot slecht.

Dat veel van de respondenten een auto tot hun beschikking hebben zien we terug in het gebruik van vervoersmiddelen: de automobilititeit onder de inwoners van Reek is hoog. Zo geeft 84% van de respondenten aan regelmatig een auto te besturen. 57% doet dit dagelijks en een kwart wekelijks. Figuur 9 laat het gebruik zien van andere soorten vervoersmiddelen. Van de respondenten geeft 74% aan regelmatig te fietsen, en fietst 14% dagelijks en 45% wekelijks.

De bus, het openbaar vervoer in Reek, wordt door 11% van de inwoners gebruikt met een relatief lage frequentie door zowel jongeren als senioren. Mensen die met de bus gaan doen dit voornamelijk maandelijks. De auto is voor de meeste inwoners het primaire vervoersmiddel.

Figuur 9: % respondenten dat minstens maandelijks gebruik maakt van de verschillende vervoersmiddelen

N = 280

Toegankelijkheid

De toegankelijkheid van Reek is bevraagd met behulp van drie verschillende stellingen. Een relatief groot deel van de respondenten geeft aan geen mening te hebben over de toegankelijkheid in Reek. In figuur 10 tot en met figuur 12 wordt voor elke stelling weergegeven voor welk percentage van de respondenten dit geldt. De figuren 10 tot en met 12 laten verder zien hoe de respondenten die wel een mening hebben over dit thema denken.

Uit de resultaten blijkt dat bijna de helft van de respondenten met een mening (48%) vindt dat de trottoirs in het dorp een probleem zijn voor mensen die slecht ter been zijn of gebruik maken van een rolstoel. Dit komt ook terug in de antwoorden op de open vraag over de tevredenheid met de woonomgeving, zoals eerder besproken in dit hoofdstuk. Stoeptegels zijn ongelijk en er is weinig ruimte, wat kan zorgen voor gevaarlijke situaties.

“De bestrating is zodanig dat het wandelen met wandelwagen erg lastig en een uitdaging. Dit wordt volgens mij veroorzaakt door te weinig parkeerplaatsen of ruimte.”

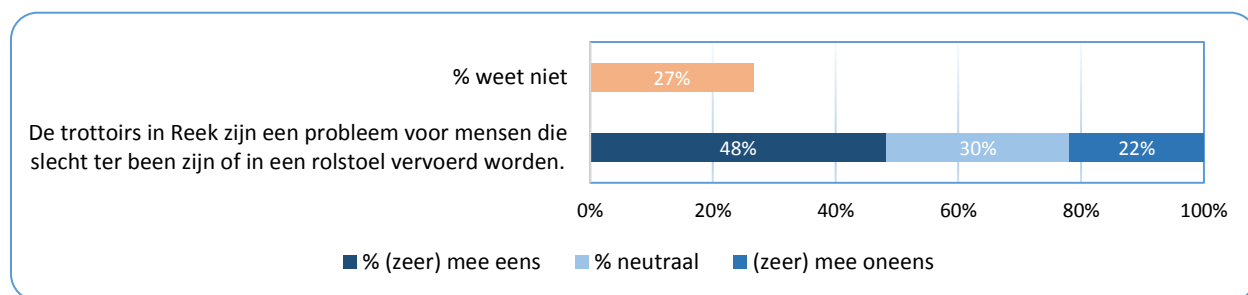
Ongeveer de helft van de respondenten is tevreden over het aanbod van bankjes in Reek waar mensen kunnen rusten, en ongeveer een kwart geeft aan hier niet tevreden mee te zijn. Oudere respondenten (65+) zijn vaker ontevreden met het aanbod; 41% van deze groep is het er mee oneens dat er voldoende bankjes zijn.

Naast de bevinding dat een deel van de respondenten de trottoirs als een probleem ervaart, vindt een vijfde van de respondenten de fietspaden van onvoldoende kwaliteit voor onder andere mensen met een scootmobiel, elektrische rolstoel, etc.

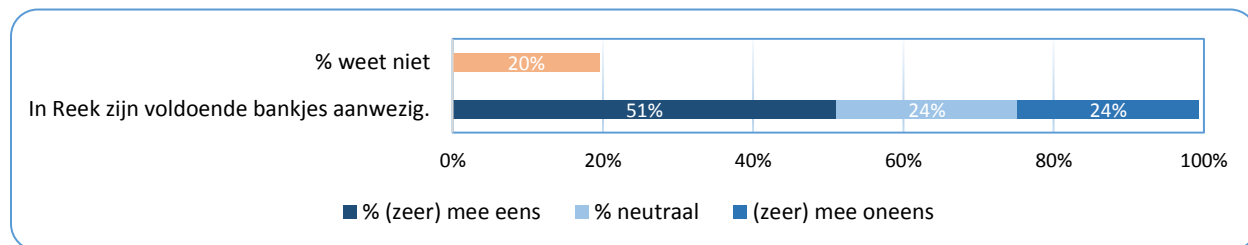
Meer dan de helft (53%) vindt de fietspaden wel van voldoende kwaliteit. We zien echter dat senioren en mensen met een minder goede gezondheid de kwaliteit van de fietspaden relatief vaker als onvoldoende beoordelen; 33% van senioren (65+) is het oneens met de stelling, en 52% van de respondenten met een minder goede gezondheid.

Uit deze gegevens blijkt dat 'kwetsbare doelgroepen' zoals senioren en mensen met een minder goede gezondheid eerder problemen met de toegankelijkheid ervaren dan andere inwoners van het dorp, en dat de toegankelijkheid niet voor iedereen voldoende is in Reek.

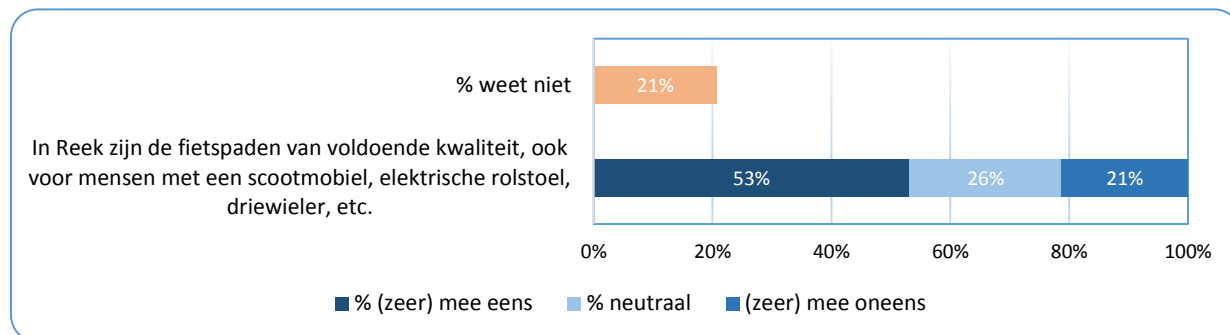
Figuur 10: Het % respondenten dat het er mee eens is dat de trottoirs in Reek een probleem zijn voor mensen die slecht ter been zijn of in een rolstoel vervoerd worden.

Figuur 11: Het % respondenten dat vindt dat er voldoende bankjes aanwezig zijn in Reek.

Figuur 12: Het % respondenten dat het er mee eens is dat de fietspaden van voldoende kwaliteit zijn, ook voor mensen met een scootmobiel, elektrische rolstoel, driewieler, etc.

Verkeersveiligheid en overlast

Verkeersveiligheid

Al eerder kwam naar voren dat 11% van de respondenten ontevreden is over de verkeersveiligheid in Reek. Het percentage respondenten dat aangeeft dat er onveilige verkeerssituaties zijn in Reek ligt zelfs nog een stuk hoger; maar liefst de helft geeft aan dat er onveilige verkeerssituaties zijn. Een duidelijk verschil is zichtbaar tussen respondenten met thuiswonende kinderen en zonder (thuiswonende) kinderen. Van de respondenten met thuiswonende kinderen geeft 64% aan dat er onveilige verkeerssituaties zijn tegenover 48% van de respondenten zonder (thuiswonende) kinderen. Hieruit blijkt dat verkeersveiligheid in grotere mate een issue is voor respondenten met thuiswonende kinderen.

Wanneer respondenten wordt gevraagd naar de plaats en de aard van de onveilige verkeerssituaties zijn er verschillende situaties en straten die vaker terugkomen. De meest genoemde straat is de Monseigneur Borretstraat. Er zijn verschillende onoverzichtelijke bochten/kruisingen, zoals de bochten van de Monseigneur Borretstraat met de Monseigneur Suijsstraat en het Brouwershof, en de kruising van de Monseigneur Borretstraat met de Nieuwe Heijtmorgen en de Heijtmorgen bij de kerk. Daarnaast worden de wegversmallingen genoemd als gevaarlijk, ook voor fietsers. Het is niet duidelijk wie er voorrang heeft bij de wegversmallingen. Daarnaast is er in de straat niet overal een apart fietspad aanwezig waardoor auto's en fietsers dicht op elkaar rijden. Ook wordt er te hard gereden in de straat.

"In de Mgr. Borrestraat wordt veel te hard gereden. Veel kinderen gaan hier van en naar school. Maatregelen zijn noodzakelijk bij de kerk en in 't midden v/d Borretstraat."

De bocht in de Monseigneur Suijsstraat richting de Monseigneur Borretstraat wordt vaak genoemd in verband met de verkeerssituatie bij de scholen, die volgens meerdere respondenten niet veilig is. Onder andere wordt genoemd dat de vele taxibusjes ervoor zorgen dat het er erg druk is rond de school bij het halen en brengen van de kinderen.

Afbeelding 3: Wegversmalling Mgr. Borretstraat (Bron: deelnemer exploratieve workshop, 19 april 2018)

Meerdere respondenten geven aan dat ze de Rijksweg een gevaarlijke straat vinden om over te steken. De Heijtmorgen wordt vaak genoemd in verband met de snelheid van het verkeer; er wordt te hard gereden.

"Heijtmorgen. Een kaarsrechte weg die uitnodigt om hard te rijden, ondanks de verschillende verkeersremmende voorzieningen."

Ten slotte komt naar voren dat het bij de kruising van voetbalclub Achilles niet duidelijk is wie er voorrang heeft.

Hard rijden, met name in de bebouwde kom, maar ook daarbuiten, komt verschillende keren aan bod in de antwoorden op de open vraag naar verkeersveiligheid.

Overlast

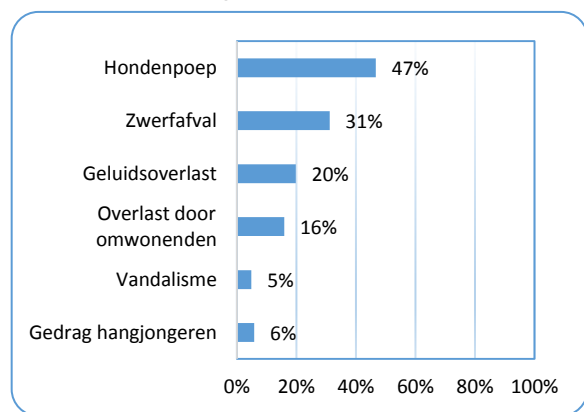
Figuur 13 laat de overlast zien die wordt ervaren door respondenten. Weinig respondenten ervaren veel overlast. Indien ze wel overlast ervaren geven respondenten vaker aan dat ze hier een beetje last van hebben.

Overlast door problematisch gedrag van hangjongeren en vandalisme lijken niet veel voor te komen in Reek. Een enkeling geeft aan hier vaak overlast van te ervaren. Overlast door omwonenden en geluidsoverlast door verkeer worden iets vaker genoemd (16% respectievelijk 20%). Een tiental respondenten ondervindt hier zelfs vaak overlast van.

Overlast door zwerfafval en hondenpoep komen relatief vaak voor: respectievelijk 31% en 47% geeft aan hier (een beetje) last van te ondervinden. Van de mensen die aangeven last te ondervinden van hondenpoep geeft 15% aan hier vaak overlast door te ervaren.

We vinden geen verschillen naar focusgroepen in de ervaren overlast door respondenten.

Figuur 13: Het % inwoners van Reek dat (een beetje) last ondervindt van de volgende vormen van overlast

N = 290

Afbeelding 4: Plattegrond met onveilige verkeerssituaties

“In het hertenpark worden veel honden uitgelaten. Baasjes ruimen de poep vaak niet op. De kinderen lopen via dit parkje naar school, en trappen regelmatig in de hondenpoep. Verder ziet het hertenpark er nu beter uit dan eerst. Echter nog steeds te onverzorgd; als het gras gemaaid is, laten ze dit liggen. Veel onkruid tussen de bestrating etc.”

5.Sociale woonomgeving

Contacten, verbondenheid en veiligheid

Contacten

Bijna alle respondenten geven aan dat ze andere buurt- en dorpsgenoten ten minste maandelijks groeten en spreken (een praatje maken). Respectievelijk 90% en 59% van de respondenten geeft aan buurt- en dorpsgenoten zelfs meerdere keren per week te groeten en te spreken. Bij elkaar op de koffie komen en samen leuke dingen doen met buurtgenoten / dorpsgenoten komt vaak voor, zei het op minder frequente basis (figuur 14).

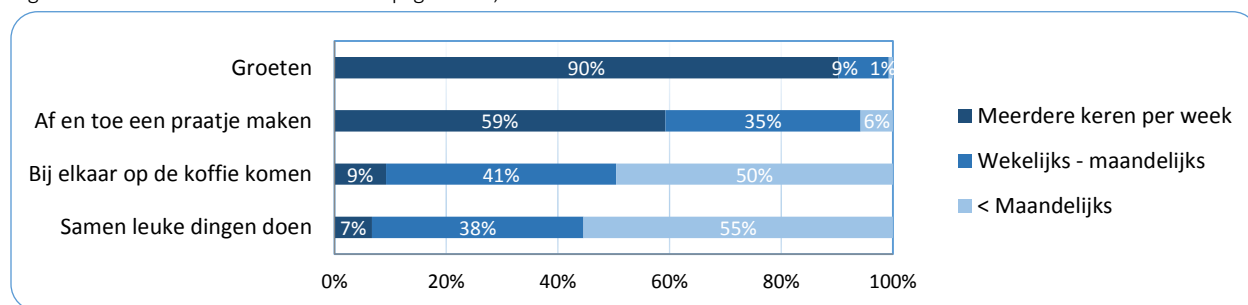
Ondanks het bestaande contact geeft 30% van de respondenten aan behoefte te hebben aan meer contact met dorpsgenoten. Deze behoefte aan meer contact lijkt te verschillen naar leeftijd, geslacht, de mate van eenzaamheid, woonduur en huishoudenssituatie. Kijkend naar de leeftijd van de respondenten zien we dat jongeren (< 35 jaar) vaker aangeven behoefte te hebben aan meer contact dan de andere leeftijdsgroepen (figuur 15). Mensen die zich (wel eens) eenzaam voelen geven, in lijn der verwachting, vaker aan behoefte te hebben aan meer contact. Van de groep respondenten die korter dan vijf jaar in het dorp woont (N=30) geeft 64% aan dat ze meer contact zouden willen met mensen uit het dorp dan dat ze nu hebben. Alleenstaanden (met of zonder kinderen) geven ook vaker aan behoefte te hebben aan meer contact (42%) dan (echt)paren (met of zonder kinderen) (25%).

Eenzaamheid

Eenzaamheid lijkt weinig voor te komen onder de inwoners van Reek. 15% van de respondenten geeft aan zich soms eenzaam te voelen, en maar een aantal respondenten geeft aan zich meestal eenzaam te voelen (figuur 16).

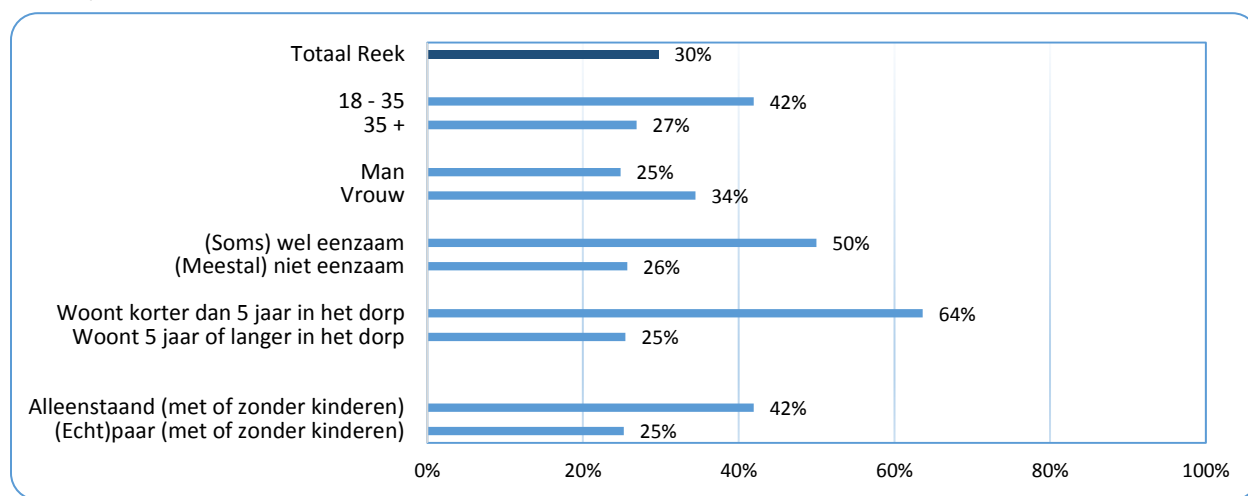
Eenzaamheid lijkt te verschillen naar leeftijd. Oudere respondenten (65+) voelen zich vaker wel eens eenzaam (27%) dan jongere respondenten (9%). Meer dan een kwart van de senioren geeft dus aan zich wel eens eenzaam te voelen. Dit verschil zien we ook terug als we naar gezondheid kijken; maar liefst 45% van de respondenten die aangeeft zich minder gezond te voelen, is wel eens eenzaam. Van de mensen die door gezondheidsklachten belemmerd worden in hun bezigheden thuis of buitenhuis geeft de helft aan zich wel eens eenzaam te voelen. Alleenstaanden voelen zich ook duidelijk vaker (36%) (een beetje) eenzaam dan mensen met een partner (5%). Daarnaast geven mensen die geen kinderen thuis hebben en mensen die niet actief zijn bij een vereniging ook vaker aan dat ze wel eens eenzaam zijn.

Figuur 14: Contacten met buurt- en dorpsgenoten, in %.

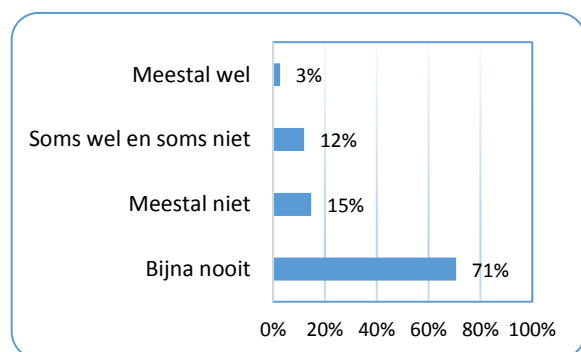
N = 285

Figuur 15: Het % respondenten dat behoefte heeft aan meer contact met dorpsgenoten, uitgesplitst naar eenzaamheid, netwerk en leeftijd.

N = 294

Figuur 16: Het % inwoners dat zich soms, meestal niet, of bijna nooit eenzaam voelt

N = 311

Informeel netwerk

Door de toenemende vergrijzing is zorg een steeds belangrijker punt van aandacht. Verzorging en hulp kunnen zowel formeel (uit publieke of private middelen betaald) als informeel zijn (niet-betaalde zorg door familie, vrienden of kennissen) (SCP, 2007¹⁰). Er wordt steeds meer een beroep gedaan op de gemeenschap voor het geven van informele hulp. Aan de respondenten in Reek is gevraagd of men, indien nodig, een beroep kan doen op mensen voor bijvoorbeeld hulp bij huishoudelijk werk, klusjes, kinderopvang, persoonlijke verzorging, vervoer en administratieve zaken.

95% van de respondenten geeft aan over een dergelijk informeel netwerk te beschikken. De partner wordt het vaakst genoemd, gevolgd door vrienden, kinderen en andere familieleden. Buren worden door 47% van de respondenten genoemd en 28% noemt andere dorpsgenoten (figuur 17). Onderlinge hulp tussen buurt- en dorpsgenoten komt dus vaak voor in Reek.

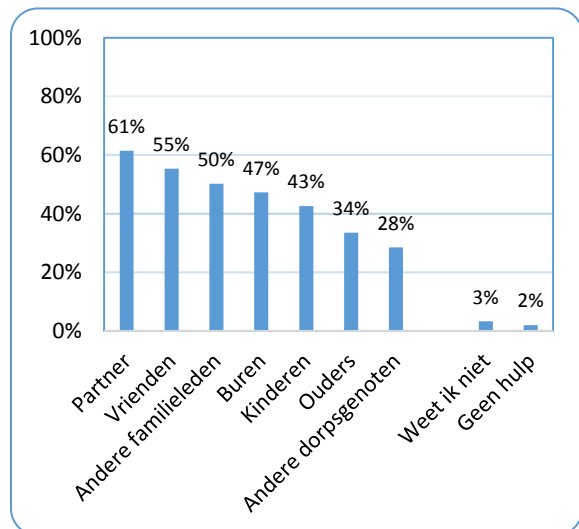
Tegelijkertijd geeft 5% van de respondenten aan niet zeker te weten of ze een beroep kunnen doen op één of meer van deze mensen en 2% zegt helemaal geen hulp te kunnen ontvangen van deze mensen. 5% van de respondenten is dus niet zeker van een informeel netwerk. Daarnaast kan 5% van de respondenten alleen op de eigen partner terugvallen. Buiten de eigen partner is deze groep niet zeker van een informeel netwerk. Het zijn vaker senioren (65+) die aangeven alleen op de partner een beroep te kunnen doen.

De groep die zegt niet over een informeel netwerk te beschikken of het niet zeker te weten is te klein (N=16) om uit te splitsen naar de verschillende focusgroepen. Wel zien we dat van de 16 respondenten die niet zeker zijn van een informeel netwerk er 10 aangeven geen goede gezondheid te hebben.

¹⁰SCP (2007). *Verschillen in Verzorging*, Sociaal en Cultureel Plan Bureau, Den Haag.

“Met de komst van de zorgcoöperatie is het kunnen wonen in Reek als je ouder wordt op zich verbeterd. Zelfs mogelijk. Compliment voor de vrijwilligers (meeste inwoners van Reek) die dit mogelijk maken.” Samen met elkaar. Daar is Reek goed in.

Figuur 17: Het % respondenten dat een beroep kan doen op één of meer van de volgende categorieën mensen

N = 314

Ontmoetingsplekken

Aan de respondenten is gevraagd om maximaal drie plekken te noemen in het dorp waar men wel eens een praatje met iemand maakt.

59% van de respondenten geeft aan andere mensen te spreken buiten op straat, in de buurt, en tijdens een wandeling of het uitlaten van de hond. Veel spontane ontmoetingen vinden logischerwijs dus buiten plaats. Het Wapen van Reek wordt door 37% van de respondenten genoemd. Voor meer dan een derde van de inwoners is Het Wapen dus een belangrijk trefpunt in het dorp. De voetbalclub wordt door een vijfde van de inwoners genoemd. Verenigingen of activiteiten zoals de streekfeesten worden door 12% van de respondenten genoemd. Ook de school (10%), de Babbelaer (10%), de tennisclub (7%), de markt (6%) en het Hertenspark (6%) worden genoemd als ontmoetingsplekken (figuur 18). Respondenten geven tevens aan dat ontmoetingen met dorpsgenoten vaak in en rondom de woning (12%) en bij burens en dorpsgenoten thuis (11%) plaatsvinden.

Afbeelding 5: Plattegrond met ontmoetingsplekken

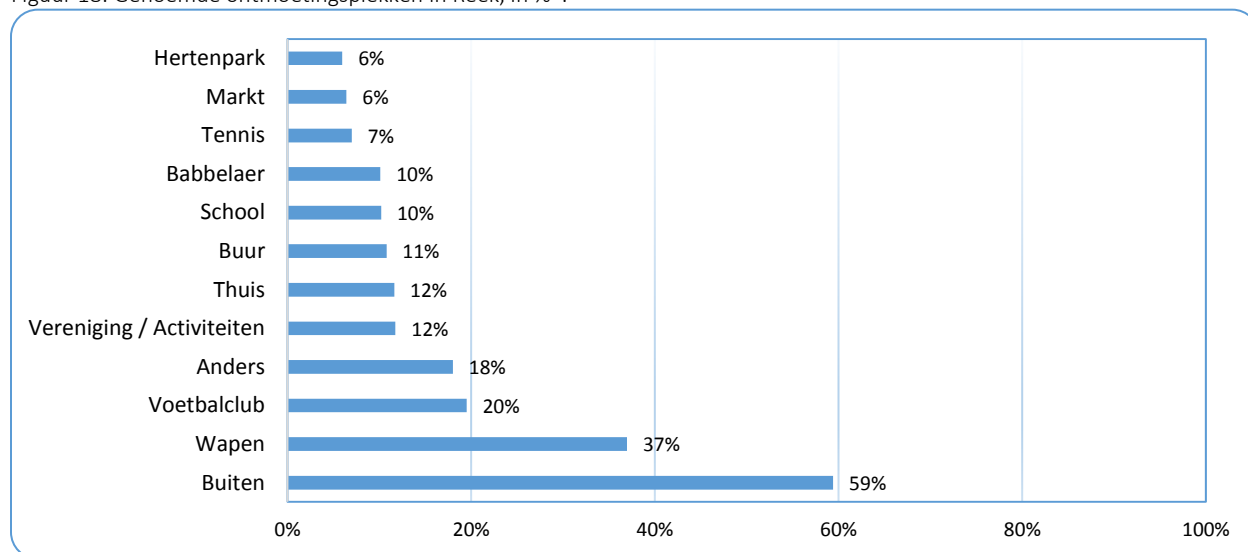
Waar men elkaar ontmoet en spreekt lijkt te verschillen naar leeftijd. In lijn met de verwachting is de school vooral een belangrijke ontmoetingsplek voor inwoners tussen de 18 en 50 jaar (mensen met kleine kinderen). Ditzelfde geldt voor de voetbalclub, die daarnaast ook vaker wordt genoemd door mannen. De Babbelaer wordt vaker genoemd door oudere respondenten en respondenten met een minder goede gezondheid.

Voor Het Wapen van Reek als genoemde ontmoetingsplek vinden we geen verschillen naar leeftijd. Dit lijkt dus voor alle leeftijdsgroepen een plek te zijn waar men elkaar ontmoet.

Afbeelding 6: Het Wapen van Reek (Bron: deelnemer exploratieve workshop, 19 april 2018)

Figuur 18: Genoemde ontmoetingsplekken in Reek, in %⁹.

N = 284

⁹Figuur 18: 'Anders' is een samenvoeging van antwoorden die niet in te delen waren in de bestaande categorieën en te weinig werden genoemd om een aparte categorie te vormen.

Verbondenheid

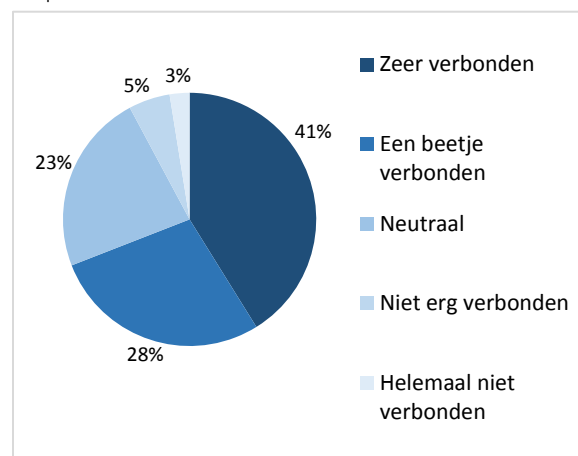
41% van de respondenten geeft aan zich zeer verbonden te voelen met Reek, en 28% geeft aan zich een beetje verbonden te voelen met het dorp (figuur 19). Drie kwart van de respondenten voelt zich dus verbonden met Reek.

"Reek is een totaalconcept waarin alles klopt. Dit is iets om trots op te zijn. Ook ik ben trots op de dorpsgenoten. Deze zijn heel energiek en met elkaar verbonden".

Senioren (65+) voelen zich iets minder verbonden met het dorp dan jongere respondenten, maar nog steeds ligt het percentage dat zich verbonden voelt hoog (59%). (Echt)paren (met of zonder kinderen) voelen zich sterker verbonden met Reek (76%) dan alleenstaanden (met of zonder kinderen) (53%).

Mensen die aangeven zich minder gezond te voelen, voelen zich in mindere mate verbonden met het dorp (46%), dit geldt ook voor respondenten die wel eens eenzaam zijn (37%). Daarnaast voelen mensen die niet actief zijn in een vereniging zich minder verbonden met Reek (50%) dan mensen die actief zijn in een vereniging (87%). De verbondenheid met Reek staat ook in relatie met de woontijd in het dorp: Respondenten die langer in Reek wonen, voelen zich sterker verbonden met het dorp. Van de mensen die niet zeker zijn van een netwerk (N=16) voelen er maar 2 zich verbonden met Reek.

Figuur 19: Het % inwoners dat zich verbonden voelt met het dorp

N = 308

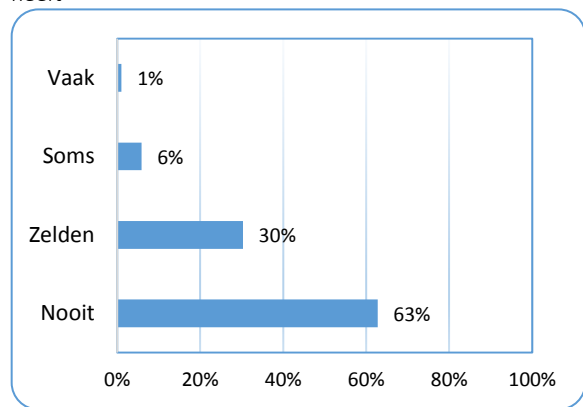
Kenmerkend voor Reek

Als de respondenten gevraagd worden welke thema's Reek kenmerken, zijn er een aantal onderwerpen die regelmatig terugkomen. De saamhorigheid, betrokkenheid, vriendelijkheid en gezelligheid van het dorp en de mensen worden vaak genoemd. Dat het een actief dorp is met een sterk verenigingsleven komt duidelijk naar voren. De rust van het dorp en van de omgeving worden veelvuldig genoemd. Daarnaast komt naar voren dat het dorp een hechte gemeenschap is waar men elkaar goed kent en voor elkaar klaar staat. Het gebrek aan winkels wordt ook meerdere malen genoemd. Over het algemeen kunnen we stellen dat Reek wordt gekenmerkt door haar sociale karakter (de saamhorigheid en het rijke verenigingsleven) en haar natuurlijke omgeving (en de rust die dit met zich mee brengt).

(On)veiligheidsgevoelens

Gevoelens van (sociale) onveiligheid komen niet veel voor onder de respondenten (figuur 20). Slechts 6% van de respondenten geeft aan zich soms onveilig te voelen en een enkeling vaak.

Figuur 20: Het % inwoners dat gevoelens van onveiligheid heeft

N = 308

Afbeelding 7: Bovenaanzicht Reek (Bron: deelnemer exploratieve workshop, 19 april 2018)

6. Voorzieningen

Tevredenheid met voorzieningen in Reek

Aanbod van voorzieningen

58% Van de respondenten is over het algemeen tevreden met het aanbod van voorzieningen in Reek. 15% van de respondenten is echter ontevreden met dit aanbod. De overige 27% is niet ontevreden maar ook niet tevreden. De tevredenheid met het aanbod van voorzieningen verschilt niet naar de focusgroepen.

Uit de antwoorden op de open vraag komt duidelijk naar voren dat veel mensen een of meerdere winkels missen in Reek. Meerdere respondenten geven aan dat ze de Aldi graag zien komen. De mogelijke komst van deze supermarkt is de laatste tijd veel onder de aandacht geweest van de inwoners van Reek. Dit kan meespelen in de beoordeling en de antwoorden van respondenten.

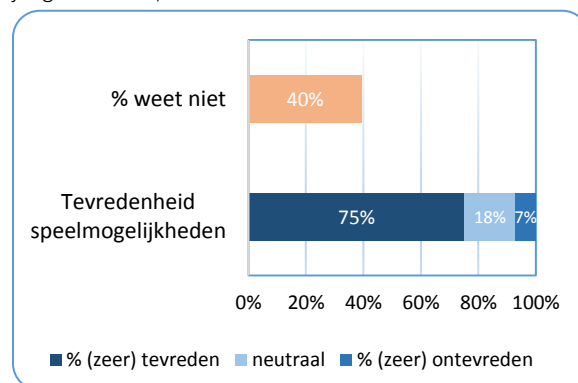
Aanbod voor diverse doelgroepen

Aan de respondenten is gevraagd in hoeverre zij tevreden zijn met het aanbod van voorzieningen voor jonge kinderen, de oudere jeugd, en senioren. Het percentage respondenten dat hierover geen mening heeft is relatief hoog. Naar alle waarschijnlijkheid omdat doelgroepen waar de voorzieningen niet op gericht of voor bedoeld zijn hier minder goed op letten. De hieronder besproken resultaten hebben daarom alleen betrekking op de respondenten met een mening over het aanbod van deze voorzieningen.

De tevredenheid van respondenten met de speelmogelijkheden voor jonge kinderen (tot 12 jaar) in het dorp is in figuur 21 weergegeven. Van de respondenten met een mening is een grote meerderheid (75%) tevreden met deze voorzieningen. Slechts 7% van de respondenten geeft aan hierover ontevreden te zijn. Er is geen verschil in de mate van tevredenheid tussen mensen met thuiswonende kinderen en mensen zonder (thuiswonende) kinderen.

“Geen winkels en dat vind ik een heel groot probleem (al jaren). Met die reden willen wij dan ook z.s.m. gaan verhuizen naar Uden (waar ze wel voldoende winkels hebben)”.

Figuur 21: Tevredenheid met speelmogelijkheden voor jonge kinderen, in %.

N = 290

Afbeelding 8: Speeltuin (Bron: deelnemer exploratieve workshop, 19 april 2018)

Figuur 22 laat de tevredenheid zien met de voorzieningen voor de oudere jeugd (vanaf 12 jaar). De meningen hierover zijn sterk verdeeld. Ongeveer een derde van de respondenten met een mening is ontevreden over de voorzieningen voor de oudere jeugd, terwijl ongeveer een derde van deze respondenten aangeeft hier wel tevreden over te zijn. Ook hier zien we geen verschil tussen mensen met thuiswonende kinderen en respondenten zonder (thuiswonende) kinderen.

De resultaten laten zien dat de respondenten met name minder tevreden zijn met de voorzieningen voor de oudere jeugd vanaf 12 jaar. Dit blijkt ook uit de antwoorden op de open vraag naar de tevredenheid met voorzieningen. Meerdere respondenten geven aan dat er buiten de voetbal- en tennisclub en de verenigingen te weinig te doen is voor deze jeugd.

Figuur 23 laat de tevredenheid met de voorzieningen voor senioren zien. 60% van de respondenten met een mening is tevreden over deze voorzieningen. 15% geeft aan ontevreden te zijn. We vinden geen verschil naar leeftijd.

Verenigingsleven

Van de respondenten geeft 52% aan actief te zijn in het verenigingsleven van Reek. Er lijkt een actief verenigingsleven te zijn in Reek, met onder andere het streekfeest dat kenmerkend is voor Reek.

“Het verenigingsleven is belangrijk om mensen te binden”.

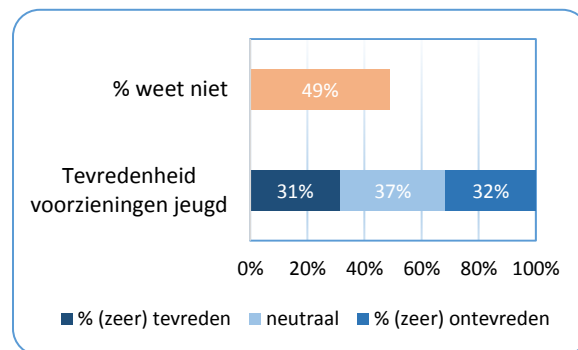

Figuur 9: Het streekfeest (Bron: deelnemers workshop, 19 april 2018)

“Geen voorzieningen buiten voetbal en tennis voor jeugd vanaf 12 jaar.”

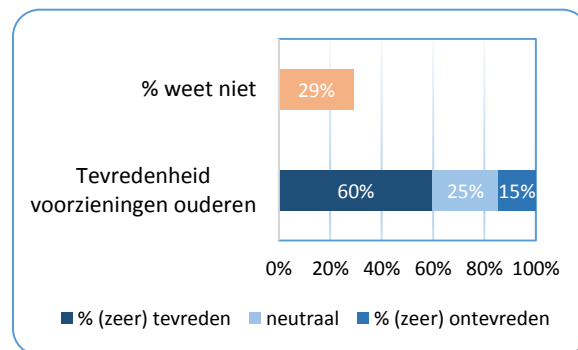
“Weinig tot niets voor de jeugd tussen 15 en 20 jaar om elkaar te ontmoeten buiten de verenigingen om.”

Figuur 22: Tevredenheid met voorzieningen voor de jeugd, in %.

N = 290

Figuur 23: Tevredenheid met voorzieningen voor senioren, in %.

N = 290

7. Verhuisgeneigdheid en woonwensen

Verhuisredenen en verhuisplannen

Aan de respondenten is gevraagd of er plannen zijn om de huidige woning te verbouwen of om te verhuizen. Daarnaast is gevraagd naar de mogelijke verhuisredenen en naar de (toekomstige) woonwensen.

Verbouwen

7% Van de respondenten geeft aan op korte termijn plannen te hebben om de huidige woning te verbouwen. 6% van de respondenten is van plan om de woning op de langere termijn te gaan verbouwen. Opvallend is dat met name senioren minder vaak plannen hebben om de huidige woning aan te passen (87%), terwijl dit voor deze doelgroep interessant zou kunnen zijn, met het oog op het langer zelfstandig thuis blijven wonen. Immers, het geschikt (levensloopbestendig) maken van de eigen woning kan het langer zelfstandig thuis wonen ondersteunen. Jongeren hebben vaker plannen om (op termijn) de woning te verbouwen (30%).

Tabel 3: Plannen om de huidige woning te verbouwen

	Percentage
Ja, op de kortere termijn	7%
Ja, op de langere termijn	6%
Misschien	15%
Nee	72%

N = 299

De meeste mensen willen verbouwen om de indeling van de woning aan te passen (31%) en om de woning levensloopbestendig te maken (31%). Een vijfde wil de woning uitbreiden. Andere redenen die worden genoemd hebben te maken met het moderniseren (14%) of het verduurzamen van de woning (3%). Jongeren willen voornamelijk de woning uitbreiden of de indeling aanpassen. Voor de leeftijdsgroepen ouder dan 51 jaar is de woning levensloopbestendig maken de meest genoemde reden om te verbouwen.

Verhuisgeneigdheid

Aan de respondenten is gevraagd of ze van plan zijn te verhuizen, en zo ja, op welke termijn. Uit tabel 4 blijkt dat 13% van de respondenten plannen heeft om binnen 5 jaar te verhuizen, 13% op de langere termijn, 18% misschien, en 56% niet.

44% van de respondenten geeft dus aan (misschien) te willen verhuizen.

Tabel 4: Plannen om te verhuizen

	Percentage
Binnen 1 jaar	5%
Binnen 1 á 2 jaar	2%
Binnen 2 tot 5 jaar	6%
Op de langere termijn (> 5 jaar)	13%
Misschien	18%
Geen verhuisplannen	56%

N = 308

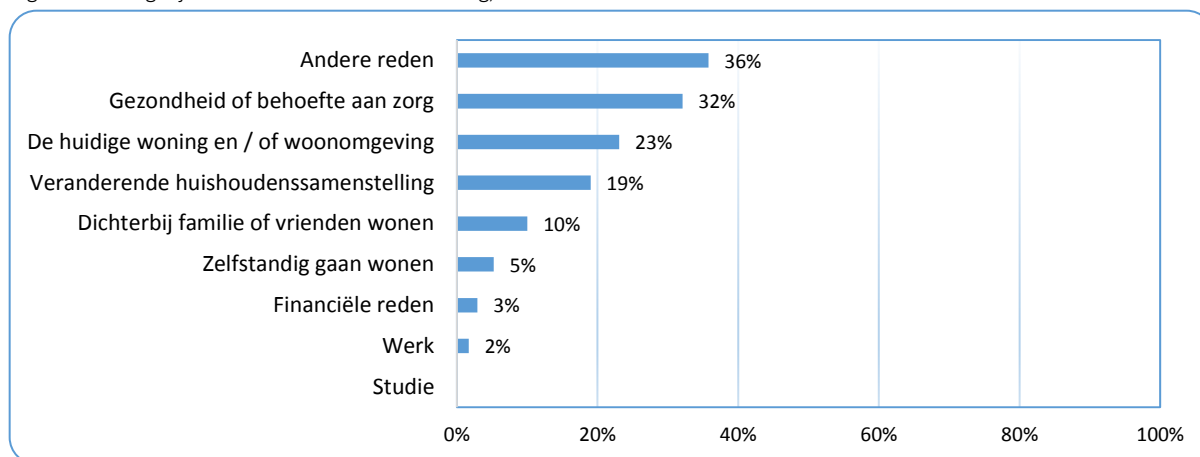
Verhuisgeneigdheid verschilt niet naar leeftijd. Het aantal jongere respondenten (18-35 jaar) dat aangeeft (misschien) te willen verhuizen is maar klein (N=21). Om deze reden is het niet mogelijk om de resultaten voor deze groep te generaliseren. In plaats van percentages te noemen, bespreken we voor deze groep dan ook de feitelijke aantallen.

Mensen die aangeven de huidige woning te groot te vinden, voornamelijk senioren, hebben vaker daadwerkelijke verhuisplannen (op termijn) (44%).

Verhuisredenen

Aan de respondenten die (misschien) willen verhuizen is gevraagd wat hiervoor mogelijke redenen zijn (figuur 24). Maar liefst een derde van de respondenten geeft aan dat de gezondheid of behoefte aan zorg een mogelijke reden is om te verhuizen. Onder senioren (65+) gaat dit zelfs om meer dan de helft van de respondenten. 19% Van de respondenten noemt een veranderende huishoudenssamenstelling (zoals gezinsuitbreiding of een scheiding) als reden voor een (mogelijke) verhuizing. Opvallend is dat bijna een kwart van de respondenten aangeeft (misschien) te willen verhuizen door de (on)geschiktheid van de huidige woning en/of woonomgeving.

Figuur 24: Mogelijke redenen voor een verhuizing, in %

N = 132; selectie op respondenten die (misschien) willen verhuizen

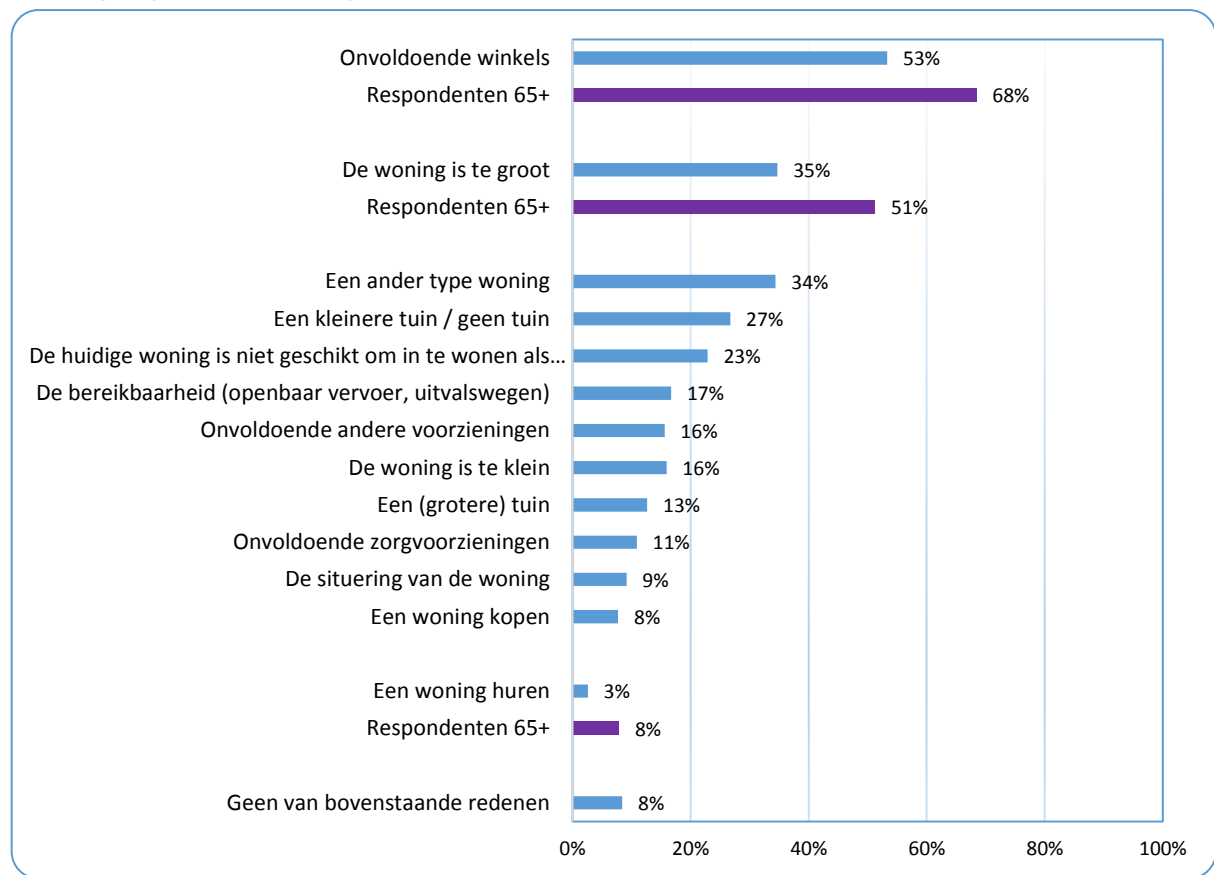
Figuur 25 laat zien hoeveel % van de respondenten verhuisredenen noemen die te maken hebben met specifieke aspecten van de woning en/of woonomgeving. Indien relevante verschillen gevonden zijn naar leeftijd, zijn de percentages in deze figuur uitgesplitst.

Een vaak genoemde reden, door meer dan de helft van de respondenten, is dat er onvoldoende winkels zijn. Onder senioren is dit zelfs twee derde. Zoals eerder genoemd in het vorige hoofdstuk komt uit de antwoorden op de open vraag naar voorzieningen duidelijk het gemis van winkels, en met name het gebrek aan een supermarkt, naar voren. In hoofdstuk 4 kwam ook al naar voren dat een onvoldoende aanbod van voorzieningen de belangrijkste reden is waarom respondenten de woonomgeving niet levensloopbestendig vinden. Dit blijkt dus een belangrijk punt te zijn voor de inwoners van Reek. Voor jongeren lijkt dit minder belangrijk, maar toch noemen 4 van de 20 jongeren onvoldoende winkels als mogelijke reden.

We zien dat iets meer dan een derde van de respondenten die (misschien) willen verhuizen aangeeft dat de huidige woning te groot is. Onder senioren is dat maar liefst 51%. Daarnaast noemt 34% de wens voor een ander type woning als een mogelijke reden voor een verhuizing. 27% noemt de wens voor een kleinere tuin of geen tuin, en 23% geeft aan dat de huidige woning niet geschikt is om in te wonen als men ouder wordt.

Hieruit kan worden opgemaakt dat voor een deel van de respondenten de huidige woning nu of in de toekomst niet voldoet aan de eisen die men aan de woning stelt bij het ouder worden. Zo kan een grote woning en / of tuin veel (ongewenst) onderhoud met zich meebrengen. Het lijkt erop dat senioren vaker een verhuizing overwegen omdat de huidige woning en woonomgeving niet geschikt zijn om oud in te worden.

Figuur 25: Mogelijke redenen m.b.t. de woning en / of woonomgeving voor een verhuizing, in %

N = 129; selectie op respondenten die (misschien) willen verhuizen

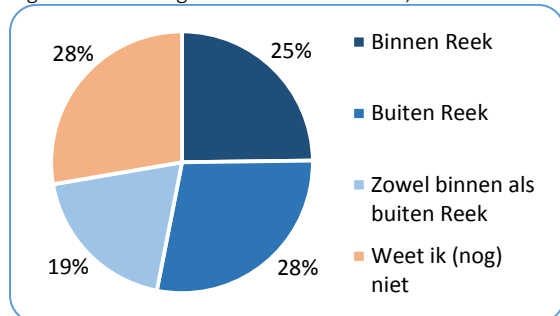
Woonwensen

Binnen of buiten Reek

Aan respondenten die hebben aangegeven (misschien) te willen verhuizen, is tevens gevraagd naar hun specifieke woonwensen. 25% van deze respondenten geeft aan binnen Reek te willen verhuizen, 28% buiten Reek, 19% heeft hierin geen voorkeur, en nog eens 28% weet het (nog) niet (figuur 26). Deze voorkeur naar locatie verschilt niet naar de leeftijd van respondenten. Senioren geven dus niet vaker aan in de eigen vertrouwde omgeving oud te willen worden. De vraag komt naar voren of dit te maken heeft met de (on)geschiktheid van de woning en woonomgeving of een beperkt woningaanbod.

Onder jongere respondenten (≤ 35 jaar) zien we dat 8 van de 21 respondenten aangeven binnen Reek te willen verhuizen en 2 zijn er zeker van dat ze buiten Reek willen gaan wonen.

Figuur 26: Woning binnen of buiten Reek, in %

N = 129; selectie op respondenten die (misschien) willen verhuizen

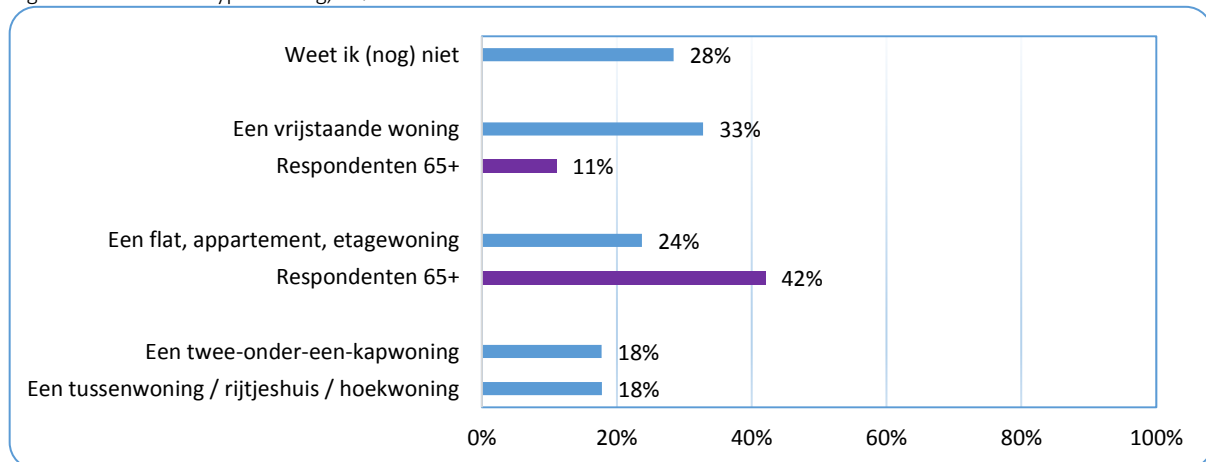
Woningtype

Wanneer respondenten die (misschien) willen verhuizen worden gevraagd naar het woningtype van de gewenste woning geeft een derde aan dit nog niet te weten. In figuur 27 is te zien dat ongeveer een derde van deze respondenten aangeeft naar een vrijstaande woning te willen verhuizen. Onder senioren ligt de voorkeur voor een vrijstaande woning beduidend lager (11%). Indien relevante verschillen gevonden zijn naar leeftijd, zijn de percentages in deze figuur uitgesplitst. Een kwart van de respondenten die (misschien) willen verhuizen geeft aan een voorkeur te hebben voor een flat, appartement, of etagewoning. Onder senioren ligt dit percentage zelfs op 42%.

Dit komt overeen met de eerder genoemde mogelijke verhuisredenen onder deze groep, zoals een te grote woning en / of tuin. Er lijkt onder een deel van de senioren vraag te zijn naar levensloopbestendige woningen waarbij de belangrijkste functies (woon- en eetkamer, keuken, slaapkamer en badkamer) op één laag liggen, zoals een flat, appartement of etagewoning (met lift).

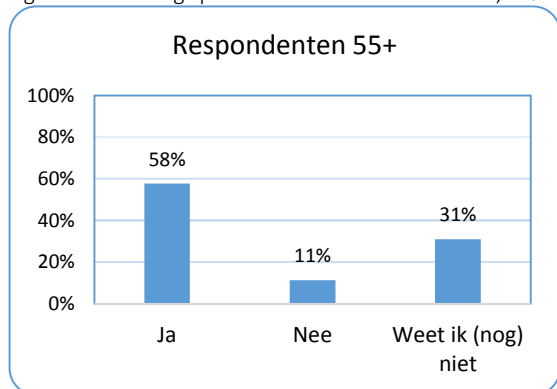
Er is ook specifiek gevraagd aan de respondenten of de gewenste woning geschikt moet zijn voor senioren. We kijken bij deze vraag alleen naar respondenten ouder dan 55 jaar. In figuur 28 is te zien we dat twee derde van de 55plussers die (misschien) willen verhuizen aangeeft een woning te willen die speciaal bestemd is voor senioren.

Figuur 27: Voorkeur type woning, in %.

N = 129; selectie op respondenten die (misschien) willen verhuizen

Figuur 28: Woning speciaal bestemd voor senioren, in %.

N = 82; selectie op respondenten die (misschien) willen verhuizen en ouder zijn dan 55 jaar.

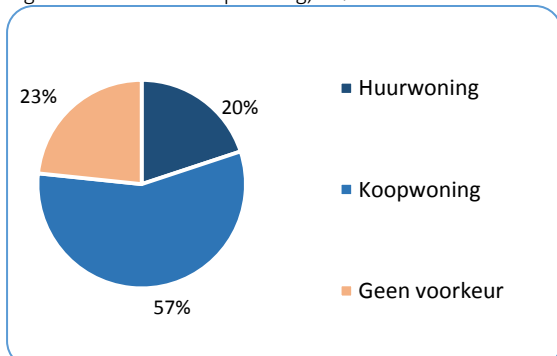
Van de 82 respondenten ouder dan 55 jaar die aangeven (misschien) te willen verhuizen weet een groot deel nog niet of dit binnen Reek zal zijn. Echter geven 14 respondenten aan binnen Reek te willen blijven. Van deze 14 respondenten geven er 9 aan dat ze een woning willen speciaal bestemd voor senioren, 2 willen dit niet en 3 weten het nog niet.

Koop of huur

Aan respondenten die (misschien) willen verhuizen is gevraagd of ze een voorkeur hebben voor een huur- of koopwoning. Een vijfde van deze respondenten geeft aan een voorkeur te hebben voor een huurwoning, 57% voor een koopwoning en 23% weet het nog niet.

Onder de respondenten ouder dan 65 jaar geeft de helft aan een voorkeur te hebben voor een huurwoning en ongeveer een kwart van de senioren geeft aan een voorkeur te hebben voor een koopwoning. Van de 21 respondenten jonger dan 35 jaar geeft geen enkele respondent aan een voorkeur te hebben voor een huurwoning, en 19 respondenten geven de voorkeur aan een koopwoning.

Figuur 29: Huur of koopwoning, in %.

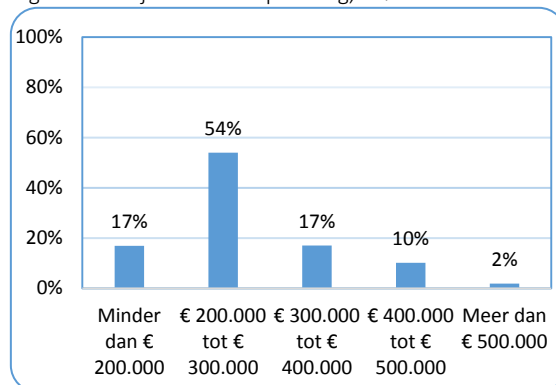

N = 130; selectie op respondenten die (misschien) willen verhuizen

De huurgrens die bepaalt of een huurwoning in de sociale of vrije sector valt ligt op € 710,68. Dit bedrag is ook de maximale huurgrens om in aanmerking te komen voor huurtoeslag. Van de respondenten die (misschien) willen verhuizen geeft 77% aan dat ze een huurwoning willen met een huurprijs onder dit bedrag (N=64).

Ook de koopprijs van de gewenste woning ligt voor de meeste respondenten in de lagere segmenten. De gemiddelde woningwaarde van woningen in Reek lag in 2017 op 258.000 (CBS, 2017¹⁰). Meer dan twee derde van de respondenten die (misschien) willen verhuizen geeft aan een woning te willen met een koopprijs van onder de drie ton.

Figuur 30: Prijs van de koopwoning, in %.

N = 85; selectie op respondenten die (misschien) willen verhuizen

¹⁰ Centraal Bureau voor de Statistiek (2017). Kerncijfers wijken en buurten 2017. Geraadpleegd van: <http://statline.cbs.nl/Statweb/publication/?DM=SLNL&PA=83765NED&D1=34&D2=8547&HDR=T&STB=G1&VW=T>

8. Conclusie enquêteonderzoek

Conclusie

Conclusie

Uit de resultaten van de vragenlijst blijkt dat de inwoners van Reek over het algemeen erg tevreden zijn over hun leefomgeving. De woning, woonomgeving, voorzieningen en het sociale leefklimaat worden veelal positief beoordeeld. Zo vindt men dat de woning een goede sfeer ademt en voelt men zich thuis in de woning. Er worden geen problemen ervaren met de sociale veiligheid en op wat kleinere ergernissen na, zoals zwerfaval en hondenpoep, is er nauwelijks sprake van overlast. In Reek is de sociale cohesie en verbondenheid hoog, en heeft men onderling regelmatig contact. Voor informele hulp kunnen relatief veel dorpingen een beroep doen op burens of andere dorpsgenoten. Over een aantal voorzieningen, zoals Het Wapen van Reek, de school, de sportclubs en de verenigingen, zijn de meeste dorpingen tevreden.

Ondanks dit overwegend positieve beeld van de leefomgeving in Reek zijn er ook enkele aandachtspunten die duidelijk uit de resultaten naar voren komen:

- [Onzekerheid onder senioren over de woonsituatie bij het ouder worden](#)

Ongeveer de helft van de 55plussers geeft aan in de eigen woning oud te willen worden. Echter, niet alle woningen blijken levensloopbestendig. Ruim 50% van de 55plussers twijfelt over of is ontevreden met de levensloopbestendigheid van de huidige woning. Zo geeft een relatief grote groep senioren aan dat de woning te groot is en de tuin te veel onderhoud vergt. Het niet levensloopbestendig zijn van de woning blijkt een belangrijk motief voor verhuiscandidate onder senioren.

Onder senioren bestaat veel diversiteit in de wijze waarop ze zich voorbereiden op het wonen in de toekomst. Onder jongere senioren (55-65) geeft het merendeel aan nog goed na te gaan denken over de woonsituatie bij het ouder worden.

Onder de oudere senioren (> 75 jaar) blijkt dat een groter deel zich daadwerkelijk heeft voorbereid, maar dat er ook nog een grote groep is die geen actie ondernomen heeft. Een deel van deze groep zegt ook geen actie te gaan ondernemen en niet van plan te zijn vooraf iets te regelen. Dit kan mogelijk problematisch zijn wanneer de woning niet geschikt blijkt te zijn om in te blijven worden als men ouder wordt en een zorgbehoefte heeft.

- [Zorgen over verkeersveiligheid](#)

De helft van de respondenten geeft aan dat er onveilige verkeerssituaties zijn in het dorp. Onder mensen met thuiswonende kinderen is dit zelfs twee derde van de respondenten. Met name de Monseigneur Borretstraat wordt in dit licht vaak genoemd.

- [Problemen met de toegankelijkheid en bereikbaarheid voor met name kwetsbare respondenten](#)

De wandel- en fietspaden in en rond het dorp zijn niet overal van voldoende kwaliteit en kunnen problemen opleveren voor mensen die slecht ter been zijn of gebruik maken van een rolstoel of rollator. Bijna de helft van de respondenten geeft aan dat de wandelpaden problemen kunnen opleveren voor deze doelgroepen. Ook geven respondenten vaker aan dat de fietspaden van onvoldoende kwaliteit zijn, met name respondenten met een minder goede gezondheid. Daarnaast noemt 40% van de senioren dat er niet voldoende bankjes zijn in Reek om, indien gewenst, te kunnen rusten.

De bereikbaarheid van de omliggende omgeving wordt goed beoordeeld door de respondenten, mits ze een auto tot hun beschikking hebben. Als dit niet het geval is beoordeelt de helft van de respondenten de bereikbaarheid van de omgeving als matig tot slecht. Ook onder mensen met een minder goede gezondheid wordt de bereikbaarheid minder goed beoordeeld. Bijna een kwart van deze groep beoordeelt de bereikbaarheid als matig tot slecht.

- **Behoeftte aan meer contact onder specifieke doelgroepen**

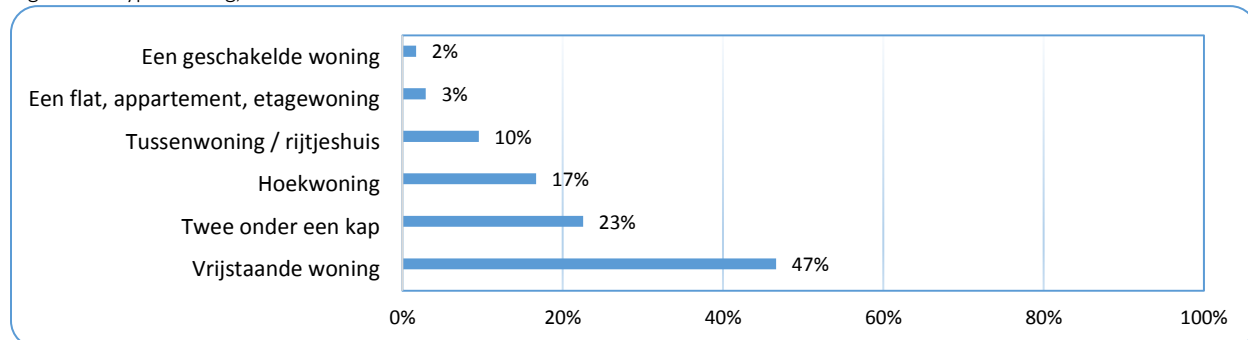
Ondanks een hoge mate van sociale cohesie en onderling contact is er behoefte aan meer contact met dorpsgenoten(30%). De behoefte aan meer contact is hoger onder specifieke doelgroepen, namelijk onder jongeren, alleenstaanden, en mensen die nog niet lang (<5 jaar) in Reek wonen. De behoefte aan meer contact heeft ook een relatie met eenzaamheid. Mensen die aangeven zich (soms) eenzaam te voelen geven vaker aan behoefte te hebben aan meer contact in het dorp. Eenzaamheid komt niet veel voor in Reek, maar lijkt zich wel te clusteren bij 'kwetsbare doelgroepen', namelijk bij senioren, mensen met een minder goede gezondheid en alleenstaanden.

- **Gebrek aan winkels en weinig voorzieningen voor de oudere jeugd**

Ondanks de algemene tevredenheid met de bestaande voorzieningen komt uit de resultaten naar voren dat men in Reek winkels mist, en dan met name een supermarkt. Daarnaast zijn de respondenten minder tevreden met de voorzieningen voor de oudere jeugd (12 tot 18 jaar) in Reek. Er is volgens hen nu weinig te doen buiten de bestaande sportclubs en verenigingen.

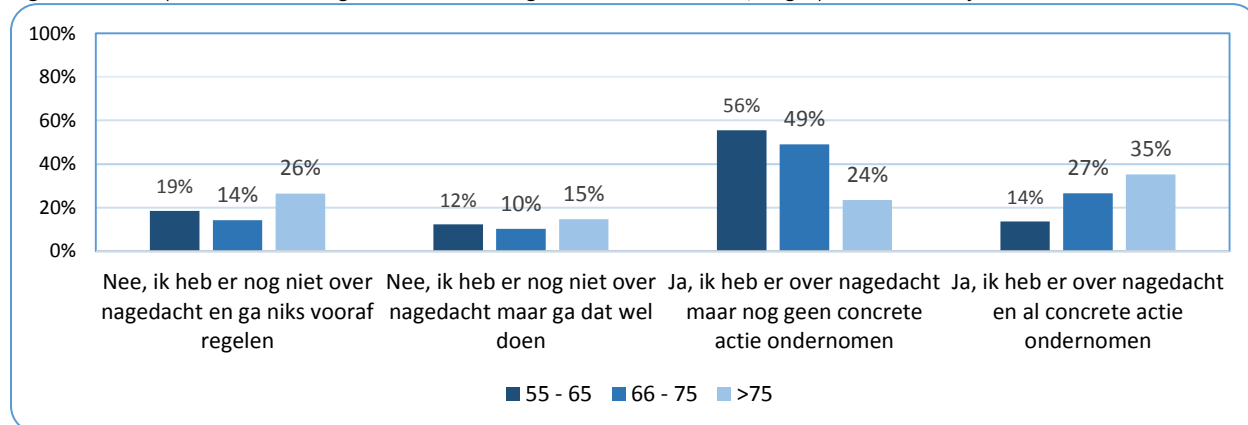
9. Bijlage

Figuur 31: Type woning, in %.

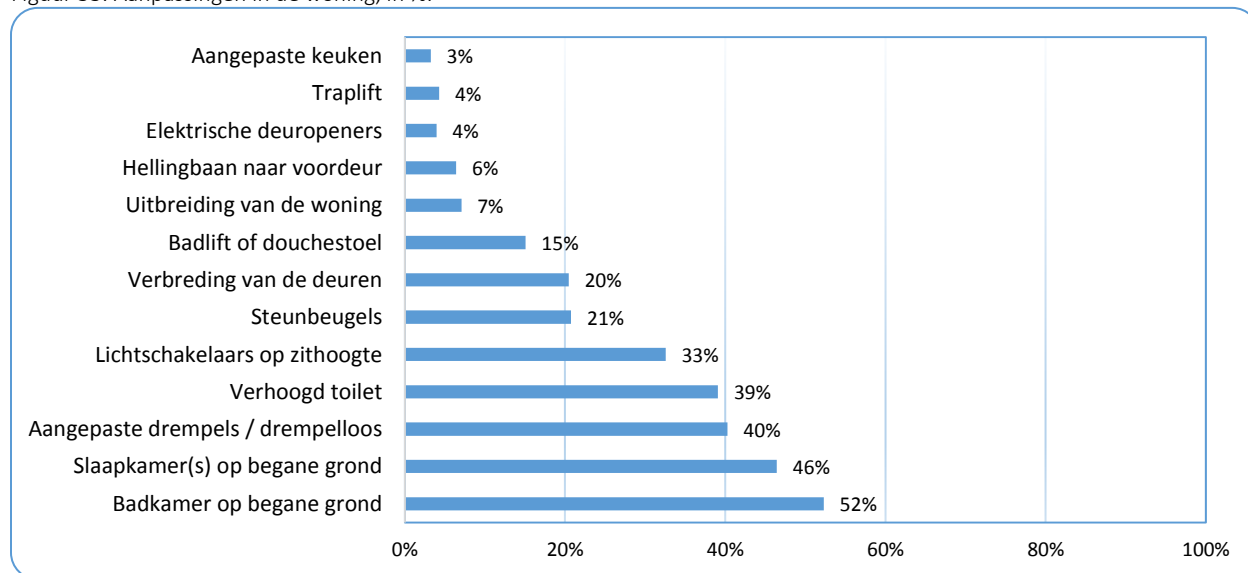
N = 290

Figuur 32: % respondenten dat nagedacht heeft over geschikte woonsituatie, uitgesplitst naar leeftijd.

N = 183; selectie op respondenten die ouder zijn dan 55 jaar.

Figuur 33: Aanpassingen in de woning, in %.

N = 187; selectie op respondenten die een aanpassing hebben gedaan in de woning.

Starters en senioren uit Reek over woonwensen en verhuisgeneigdheid

Bevindingen uit groepsinterviews

Reek, oktober 2018

Inhoudsopgave

1. Inleiding	60
2. Bevindingen	62
3. Samenvatting groepsinterviews	68
4. Bijlage: leidraad tijdens groepsinterviews	69

1. Inleiding

Groepsinterviews

Een deelaspect van leefbaarheid heeft betrekking op de tevredenheid van inwoners met de woning en woonomgeving, en de precieze woonbehoeften. Op 10 oktober 2018 zijn door medewerkers van de HAN interviews gehouden met twee groepen senioren en één groep jongeren uit Reek om de woonwensen en (eventuele) verhuisgeneigdheid van deze doelgroepen in kaart te brengen.

Vanuit de commissie “Wonen” van Dorpsontwikkeling Reek zijn verschillende senioren en jongeren uit Reek benaderd om deel te nemen aan de groepsinterviews. Er is gezorgd voor zoveel mogelijk diversiteit naar geslacht, leeftijd, de gezondheid (alleen onder senioren) en thuis- of uitwonend (alleen onder jongeren).

De resultaten van de drie groepsinterviews (met steeds tussen de acht en twaalf respondenten) kunnen niet worden gegeneraliseerd naar de totale groepen senioren en jongeren in Reek. De resultaten zijn bedoeld om meer inzicht te verkrijgen in beweegredenen en motivaties van deze doelgroepen die achterliggend zijn aan woonwensen en verhuisgeneigdheid. De uitkomsten van de groepsinterviews kunnen worden beschouwd als een *verdieping* op de resultaten van de survey die van eind augustus tot half september is gehouden onder alle huishoudens van Reek. In deze survey kwamen de woonwensen en verhuisgeneigdheid van inwoners op een meer algemene wijze aan bod.

afbeelding 1: groeps gesprek met senioren (50 tot 70 jaar).

Samenstelling van de groepen senioren en starters

Op de avond van 10 oktober zijn met drie groepen inwoners gesprekken gevoerd over woonwensen en verhuisgeneigdheid. De respondenten aan de eerste twee groepsinterviews waren senioren tussen de 55 en 70 jaar (acht respondenten) en senioren ouder dan 70 jaar (tien respondenten). De respondenten aan het derde groepsinterview waren inwoners tussen de 18 en 35 jaar. Deze jongeren waren op het moment van het interview zowel a) thuiswonend in Reek, b) zelfstandig wonend in Reek, en c) afkomstig uit Reek maar zelfstandig wonend buiten Reek (in totaal twaalf respondenten).

Senioren

De eerste groep senioren (tussen de 55 en 70 jaar) bestond uit vijf mannen en drie vrouwen. Van de acht respondenten wonen er zeven in een grondgebonden woning met meerdere verdiepingen en zijn eigenaar van de woning. De leeftijd varieerde van 53 tot 66 jaar oud. Vier respondenten zijn geboren in Reek. Van deze groep senioren geeft vooraf aan het interview één respondent aan dat hij/zij concrete verhuisplannen heeft (binnen 5 jaar).

De tweede groep senioren (ouder dan 70 jaar) bestond uit acht mannen en twee vrouwen. Van de tien respondenten wonen er negen in een grondgebonden woning met meerdere verdiepingen, en zijn er zeven eigenaar van de woning. Twee respondenten huren de woning. De leeftijd in deze groep oudere senioren varieerde van 71 tot 86 jaar. Drie respondenten zijn geboren in Reek. Van deze groep senioren geven drie respondenten aan concrete verhuisplannen (binnen 5 jaar) te hebben: Eén respondent wil binnen Reek verhuizen, één naar een woning buiten de Reek, en een derde respondent weet het nog niet.

Jongeren

De groep jongeren bestond uit zes mannen en zes vrouwen. De leeftijd varieerde van 18 tot 31 jaar. Op het moment van het interview hadden negen respondenten werk en studeerde de andere drie respondenten. Acht van de respondenten wonen nog bij de ouder(s) in huis, waarvan twee al wel een huis hebben gekocht (in Reek) maar deze nog aan het verbouwen zijn. Drie respondenten wonen samen met partner (en kinderen) in een koopwoning in Reek. Eén respondent woont buiten Reek (huur). Van de twaalf respondenten geven er vijf vooraf aan het interview aan dat ze willen verhuizen (binnen 5 jaar). Van twee respondenten zijn deze gegevens niet bekend. Eén respondent wil binnen Reek verhuizen, één weet het nog niet en drie willen naar buiten Reek verhuizen.

Thematiek groepsinterviews

In alle groepsinterviews die zijn gehouden met senioren en starters is met de respondenten gesproken over woonwensen (m.b.t. tot de woonomgeving en de woning), eventuele verhuisgeneigdheid, motieven om binnen of buiten Reek te willen verhuizen, en wensen voor een eventuele toekomstige woning. Met de senioren is specifiek ingegaan op de levensloopbestendigheid van de eigen woonsituatie, en de actie die hiertoe is of zal worden genomen door de respondenten. De gespreksonderwerpen die als leidraad hebben gediend tijdens de verschillende groepsinterviews zijn bijgevoegd als bijlage.

2. Bevindingen

Woonomgeving

Pluspunten

Reek wordt beschouwd als een fijne plek om te wonen. Een merendeel van de respondenten geeft aan dat ze hier, ook in de toekomst, graag willen blijven wonen. Vooral de sociale omgeving in Reek wordt genoemd als reden waarom men graag in het dorp woont. Voor het overgrote deel van de respondenten geldt dat ze graag dicht bij hun sociale netwerk wonen, en dat is in Reek. H

et sterke verenigingsleven in het dorp speelt daarnaast ook een grote rol. Meerdere respondenten geven aan dat de voorzieningen zoals de voetbal- en tennisclub, de verenigingen en de sociale activiteiten die worden georganiseerd een belangrijke reden zijn om in Reek te willen blijven wonen. Voor kinderen is het veilig opgroeien in Reek en de aanwezigheid van de school wordt hierbij door enkele jongere respondenten (met kinderen) als een belangrijke voorwaarde genoemd.

afbeelding 2; groepsgesprek met jongeren.

Aandachtspunten

Dat er te weinig geschikte woningen zijn voor met name jongeren en senioren is een punt dat veelvuldig terugkomt in de groepsinterviews, bij zowel de senioren als de jongeren. Het aanbod van woningen in Reek, zowel huur als koop, lijkt niet overeen te komen met de vraag naar woningen bij deze twee doelgroepen. Er zijn weinig beschikbare woningen, en woningen die vrij komen zijn vaak om verschillende redenen voor de doelgroepen niet geschikt. De woningen zijn vaak relatief groot en verouderd. Daarnaast zijn de woningen die vrij komen voor jongeren vaak niet betaalbaar.

Wat naast het belang van het geschikte woningaanbod ook veelvuldig wordt genoemd is het belang van de aanwezigheid van voorzieningen. Wat door meerdere respondenten als negatief wordt ervaren is het gebrek aan voorzieningen in Reek, met name voor de senioren is dit een belangrijk punt. Senioren noemen vooral het ontbreken van een supermarkt als een gemis en als reden om eventueel (op termijn) uit Reek te vertrekken. Zonder rijbewijs zal het lastig wonen zijn in Reek is de gedachte onder de respondenten. Voldoende faciliteiten kunnen er voor zorgen dat men langer zelfstandig thuis kan blijven wonen is het idee. Het mogelijke alternatief van online boodschappen doen wordt door meerdere senioren als niet toereikend gezien omdat het niet voorziet in sociaal contact. Daarnaast wordt de bereikbaarheid van Reek (met de auto) door meerdere respondenten als voldoende beschouwd, maar vindt men het onderhoud van de infrastructuur onvoldoende. Stenen liggen scheef en groen hangt over het trottoir, dit zorgt ervoor dat Reek niet overal goed toegankelijk is.

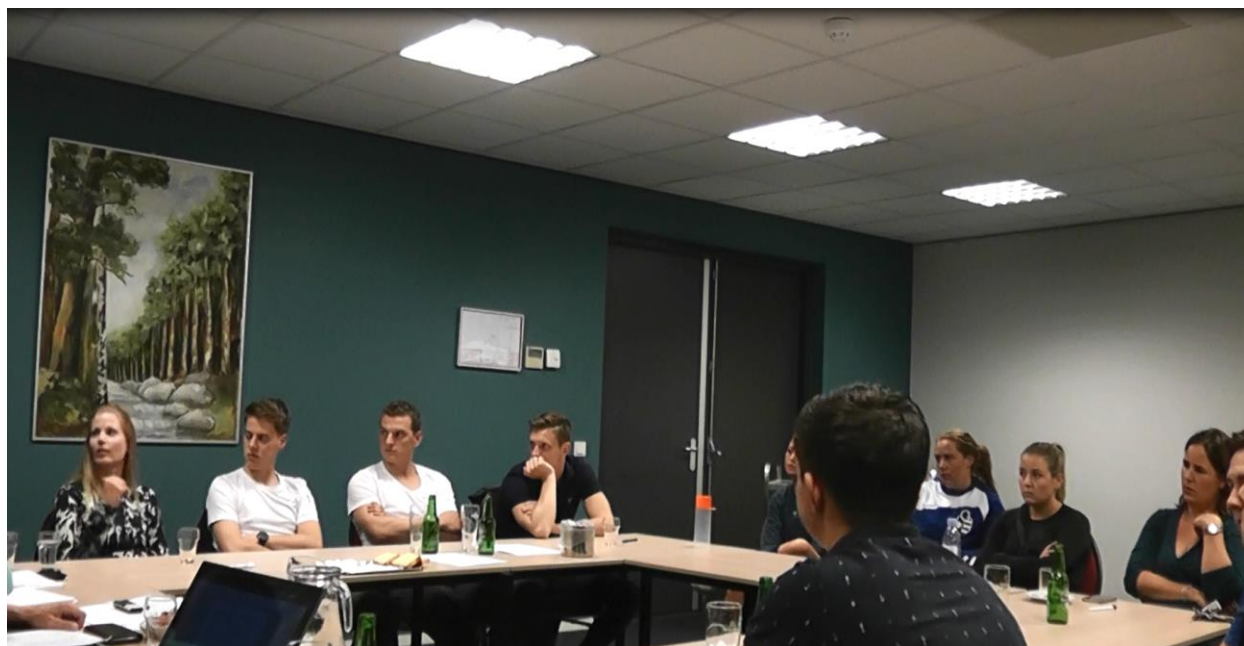
De zorgen over het voorzieningenniveau zijn minder aanwezig onder de jongeren. Het ontbreken van een winkel wordt niet als problematisch ervaren omdat deze in tien minuten met de auto te bereiken is. Het hebben van een auto wordt wel noodzakelijk genoemd voor het wonen in Reek. Meerdere jongeren geven wel aan dat een kroeg van meerwaarde zou zijn voor het dorp en een aantal jongeren noemt dat een buslijn naar het station van Ravenstein gewenst is. Daarnaast is voor de twee respondenten met kinderen de kinderopvang voor schoolgaande kinderen een belangrijk punt. Eén respondent noemt dat op dit moment er (nog) niet op alle schooldagen opvang mogelijk is en dat er geen kinderopvang is in de schoolvakanties. Dit zorgt ervoor dat de bestaande kinderopvang niet geschikt is voor deze respondent.

De woonwensen van jongeren

Uit de gesprekken komt duidelijk naar voren dat er onder de jongeren zorgen bestaan over het aanbod van starterswoningen en huurwoningen in Reek. Er zijn niet genoeg beschikbare en geschikte woningen die jongeren kunnen kopen of huren. Er komen niet vaak betaalbare koopwoningen vrij in het dorp en de woningen die vrij komen zijn vaak relatief groot en verouderd. Voor de betaalbare woningen die vrijkomen zijn er vaak ook vele andere geïnteresseerde kandidaten, wat het extra lastig maakt. Twee respondenten die recent een huis hebben kunnen kopen in Reek hebben dit via kennissen gedaan, voordat het huis op de markt kwam. Eén van de respondenten geeft echter aan dat één van de redenen om naar Reek terug te verhuizen was omdat de prijzen hier lager zijn dan in Uden.

Huurwoningen zijn er weinig in Reek. De mogelijkheden om particulier te huren zijn beperkt en de huurappartementen die er zijn (bij het voetbalveld) hebben een slecht imago. Hier wonen vooral mensen van buiten Reek. Dit leeft onder de respondenten omdat er ook genoeg interesse lijkt te zijn om te huren door inwoners uit Reek. Een respondent geeft aan op dit moment in Schaijk te huren omdat er in Reek niks van voldoende kwaliteit beschikbaar was. Als dit wel het geval was geweest zou diegene in Reek zijn gebleven. Een deel van de andere huurwoningen die in Reek vrijkomen worden nu verkocht als koopwoning.

Over de wens om te kopen of huren zijn de jongeren verdeeld. Een deel zou graag beginnen met huren (ook omdat kopen nog niet mogelijk is in de nabije toekomst) als opstapje om later een woning te kopen. Vier respondenten staan ook ingeschreven bij de woningbouw. De ideale situatie om in Reek te huren zou voor deze respondenten een appartement met een huurprijs van rond de 600 euro zijn. Anderen geven aan huren zonder van het geld te vinden en alleen te willen kopen. Daarnaast wordt aangegeven dat huren duur is in Reek. Een enkeling wil het liefst zelf een woning bouwen.

afbeelding 3; groeps gesprek met jongeren.

Een groot deel van de jongeren geeft aan in de toekomst in (de buurt van) Reek te willen wonen. Voor een aantal respondenten is Reek echt specifiek de plek waar ze willen wonen, terwijl anderen zeggen niet een echte voorkeur voor Reek te hebben, maar wel in de omgeving te willen blijven wonen. Een groot deel van de jongeren heeft een voorkeur voor het wonen in Reek, maar wanneer dit niet mogelijk is door het beperkte aanbod van geschikte woningen kiest men er mogelijk voor om in een ander dorp in de omgeving te gaan wonen. Het wonen in Reek heeft voornamelijk met de aanwezigheid van het sociale netwerk te maken. Zolang het sociale leven in Reek goed bereikbaar blijft, is wonen in de omgeving een reële optie.

Verschillende jongeren geven aan dat ze niet zomaar elke betaalbare woning in Reek willen accepteren simpelweg omdat deze beschikbaar is. Als ze in een ander dorp een huis kunnen kopen dat voldoet aan al hun eisen, zullen ze deze woning verkiezen boven een minder aantrekkelijke en geschikte woning in Reek.

[Verhuisgeneigdheid onder jongeren](#)

Het beperkte aanbod van geschikte woningen wordt als een belangrijke reden genoemd om mogelijk in een ander dorp te gaan wonen. Het hebben van werk buiten de regio wordt door de meeste respondenten niet als reden gezien om er voor te kiezen uit Reek te vertrekken. Meerdere jongeren geven aan alleen werk in de buurt te zoeken of, indien met werk heeft verder weg, liever op en neer te rijden. Een aantal respondenten heeft op dit moment de voorkeur voor een woonomgeving met meer voorzieningen, maar zou in de toekomst wel weer terug willen verhuizen.

De nabijheid van vrienden en bekenden speelt een belangrijke rol in de beslissing om te blijven of te verhuizen. De binding met Reek heeft voor de meeste respondenten jongeren vooral met de aanwezigheid van het sociale netwerk te maken. Een respondent noemt dat als vrienden verhuizen, er ook geen reden meer is om in Reek te blijven wonen.

De woonwensen van jongere senioren (50 tot 70 jaar)

Het aantal beschikbare seniorenwoningen in Reek wordt door veel respondenten als niet toereikend ervaren. Voor jongere senioren die (in de toekomst) graag kleiner willen gaan wonen is binnen Reek naar eigen zeggen niet voldoende aanbod. Ook wordt genoemd dat een deel van de bestaande seniorenwoningen in het dorp niet meer voldoen aan de huidige standaarden. Voor zorgbehoevende ouderen die niet meer zelfstandig thuis kunnen wonen zijn er volgens verschillende respondenten binnen Reek nagenoeg geen mogelijkheden.

Het eventueel aanpassen van de huidige woning wordt als optie gezien om langer in de huidige woning te kunnen blijven wonen, ook als men ouder wordt en eventueel zorg nodig heeft. Als een eerste en betaalbare aanpassing die gedaan kan worden in de woning in het geval van mobiliteitsproblemen wordt heel specifiek de traplift genoemd. Het toepassen van domotica in de woning wordt door enkele respondenten ook genoemd als een optie, maar voor in de toekomst. Nu is er in de woningen van enkele respondenten alleen domotica aanwezig met betrekking tot het verhogen van de veiligheid. Geen van de respondenten heeft op het moment van het interview al aanpassingen gedaan in de woning met betrekking tot het levensloopbestendig wonen. Wel wordt er door verschillende respondenten aangegeven dat er bij de gemeente en de woningcorporatie steeds meer mogelijk is op het gebied van levensloopbestendig wonen. Eén respondent heeft zijn woning al levensloopbestendig gekocht (gelijkvloers en slaapkamer beneden). Ongeveer de helft van de jongere senioren geeft aan nog niet nagedacht te hebben over het toekomstbestendig wonen. Het moment om hier keuzes over te maken ligt voor veel respondenten echt nog in de toekomst. Zoals één respondent noemt zien ze dat te zijner tijd wel.

afbeelding 4; groepsgesprek met senioren (50 tot 70 jaar).

De respondenten die allen een koopwoning hebben geven aan dat zij daardoor mogelijkheden hebben om in de toekomst hun woning aan te passen. Ze betwijfelen echter of dit ook het geval zal zijn voor leeftijdsgenoten die in een huurwoning in Reek wonen, aangezien de mogelijkheden om deze woning aan te passen, of een geschikte huurwoning te vinden, niet groot lijken.

De ideale woonsituatie in de toekomst zou voor een deel van de jongere senioren een seniorenwoning centraal in het dorp zijn, dicht bij de voorzieningen. De seniorenwoningen in de buurt van het buurthuis in Reek met daarin de zorgcoöperatie komen volgens een respondent het dichtst in de buurt bij het oude verpleegtehuis. Een aantal andere respondenten zou het liefst in het buitengebied blijven wonen.

Door een aantal respondenten is vroeger gesproken over een gezamenlijke woonvorm voor senioren. Echter heeft dit plan nooit serieuze vormen aangenomen en heerst er nu twijfel. De aarzeling met betrekking tot deze woonvorm waarin meerdere senioren samenwonen is dat de lasten zwaarder kunnen zijn dan de lusten. Het moeten zorgen voor anderen kan voor het verlies van eigen vrijheid zorgen. De jongste en meest vitale senioren zullen de meeste lasten dragen.

Verhuisgeneigdheid onder jongere senioren

De belangrijkste reden voor senioren om (in de toekomst) te gaan verhuizen is om dicht bij voorzieningen te gaan wonen. De eerste levensbehoeften moeten in de nabije omgeving te bereiken zijn. Dit wil niet zeggen dat de respondenten willen verhuizen, integendeel, de meerderheid wil toch zo lang mogelijk in de eigen woning blijven wonen als de gezondheid het toelaat. Echter, het beperkte aanbod aan voorzieningen in Reek zorgt ervoor dat men betwijfelt in de toekomst zelfstandig in Reek te kunnen blijven wonen. Men zou, indien het echt niet anders gaat, naar een plaats in de omgeving met meer voorzieningen verhuizen. Allen geven aan bij voorkeur wel zo lang mogelijk in Reek te blijven wonen.

Een aantal jongere senioren geeft aan dat het onderhoud van de woning en de tuin in de toekomst een reden kan zijn om kleiner te willen gaan wonen. De mogelijkheden om in een (geschikte) seniorenwoning te gaan wonen in Reek lijken echter beperkt. Bij een geschikt woningaanbod zou men binnen Reek willen verhuizen. De aanwezigheid van het sociale netwerk en de ondersteuning die deze kan bieden vormen een belangrijke reden waarom de respondenten in Reek willen blijven wonen. Men zou, zolang het niet hoeft, er niet voor kiezen om dicht bij voorzieningen te gaan wonen als dit ten koste gaat van het sociale netwerk.

De woonwensen van oudere senioren (70 jaar en ouder)

Ook onder senioren ouder dan 70 jaar wordt het aantal geschikte seniorenwoningen in Reek als niet toereikend ervaren. Eén respondent merkt op dat er maar een klein aantal seniorenwoningen nodig zal zijn in Reek om aan de vraag te voldoen, maar het huidige aanbod voldoet niet. Er wordt door enkele respondenten aangegeven dat er ook mensen in seniorenwoningen wonen in Reek die deze (nog) niet nodig hebben. Daarnaast noemen enkele respondenten dat sociale huurwoningen in Reek worden verkocht als ze vrijkomen. Een winkel in het dorp wordt als voorziening door verschillende oudere senioren gemist, maar dat er weinig geschikte seniorenwoningen zijn, wordt als een belangrijker probleem ervaren.

Het is duidelijk dat alle respondenten in deze groep van oudere senioren bewust bezig zijn met het levensloopbestendig wonen. Het merendeel van de respondenten woont in een seniorenwoning, heeft de woning aangepast, of is hier nu mee bezig. De overige respondenten hebben er wel al over nagedacht, maar nog geen concrete actie ondernomen.

Het moment om tot actie over te gaan lijkt vooral samen te vallen met het krijgen van gezondheidsproblemen. Oudere senioren die al actie hebben ondernomen zeggen dit te hebben gedaan doordat zij zelf last kregen van gezondheidsproblemen, of omdat dit het geval was bij de partner. Ook wordt door een enkele respondent genoemd dat het moment van actie nemen wordt uitgesteld, omdat er sprake is van een weinig geschikt woningaanbod in Reek.

Een aantal respondenten geeft aan in de eigen woning oud te willen worden. Echter, meerdere oudere senioren geven aan dat het, ondanks eventuele aanpassingen, niet mogelijk is om in de woning (alleen) te blijven wonen omdat het huis (en de tuin) te groot zijn. Eén van de respondenten illustreert dit door te zeggen dat in de toekomst het huis (en tuin) te groot zouden kunnen worden om alleen te kunnen onderhouden. Dit probleem zal niet worden verholpen door het aanpassen van de woning.

Net als dat het bij de jongere senioren ter sprake kwam wordt ook door de oudere senioren genoemd dat er zo'n twee jaar geleden een initiatief is geweest voor het bouwen van seniorenhofjes. Onder de respondenten is er bij een aantal oudere senioren wel interesse voor zo'n initiatief.

afbeelding 5; groepsgebrek met senioren (70 jaar en ouder).

Verhuisgeneigdheid onder oudere senioren

Een aantal oudere senioren geeft aan (in de nabije toekomst) het liefst naar een seniorenwoning in Reek te willen verhuizen. Mocht dit niet mogelijk zijn, dan is Schaijk ook een optie. Twee andere respondenten geven aan naar Grave te willen verhuizen, waar meer voorzieningen aanwezig zijn.

Het merendeel van de oudere senioren met verhuisplannen heeft de voorkeur voor een huurwoning. Een huurwoning biedt bescherming, aldus enkele respondenten, aangezien het onderhoud van de woning zo wordt uitbesteed. Wel wordt door verschillende oudere senioren gezegd dat huren duur is, terwijl andere respondenten noemen dat je goed een huis kunt huren als je de eigen woning goed verkoopt. Factoren die lijken te spelen bij de keuze voor koop of huur lijken te maken te hebben het onderhoud aan de woning (wil men hier zelf verantwoordelijk voor zijn?), de levensverwachting (is het financieel haalbaar om in het verdere leven te gaan huren?), en de financiële consequenties voor de kinderen (moet er wel of niet rekening worden gehouden met een latere nalatenschap voor de kinderen?).

3. Samenvatting groepsinterviews

- De binding met Reek lijkt sterk gerelateerd aan de sociale structuur in het dorp, en met name onder de jongeren, gerelateerd aan de aanwezigheid van het eigen sociale netwerk (vrienden en familie).
- Zowel de jongere als oudere respondenten geven aan dat er een beperkt aanbod is aan geschikte woningen in Reek voor starters en senioren.
- Het beperkte aanbod van voorzieningen (zoals een winkel) in Reek wordt door de oudere respondenten genoemd als een mogelijke reden om een verhuizing te overwegen. Dit lijkt geen groot probleem te zijn voor de jongere respondenten.
- Onder de jongere respondenten lijken de eisen die worden gesteld aan de woning leidend te zijn in hun woonkeuze, niet zozeer de wens om in Reek te blijven wonen. Wel geeft een merendeel van deze respondenten aan in (de omgeving van) Reek te willen blijven wonen.
- Het merendeel van de jongere respondenten spreken uit een voorkeur te hebben voor een koopwoning. Het hebben van een huurwoning wordt vaak gezien als tussenstation.
- (Toekomstige) verhuisgeneigdheid onder jongere senioren wordt genoemd in relatie tot het beperkte aanbod aan voorzieningen in het dorp. Onder oudere senioren gaat het hierbij vaker over de eisen die worden gesteld aan een toekomstige woning.
- Levensloopbestendig wonen lijkt nog niet heel erg te spelen onder de jongere senioren, maar wordt door de respondenten gezien als iets wat gaan spelen in de toekomst. Onder de oudere senioren is dit zeker een issue, en veel respondenten hebben daartoe hun woning aangepast, zijn verhuisd naar een meer geschikte woning, of hebben hiervoor concrete plannen gemaakt.
- Het ondernemen van daadwerkelijke actie ten behoeve van het levensloopbestendig wonen lijkt te zijn gerelateerd aan het krijgen van gezondheidsproblemen van de respondent zelf, of van de partner.
- Het aanpassen van de eigen woning wordt door verschillende oudere senioren niet gezien als een reële optie, aangezien dit geen oplossing biedt voor het wonen in een te groot huis (met tuin) dat te veel onderhoud vergt.
- Verhuizen naar een meer geschikte (senioren)woning is voor verschillende oudere senioren een reële optie. Men is hierbij verdeeld over de wens voor een huur- of koopwoning.

4. Bijlage: leidraad tijdens groepsinterviews

1. Groepsinterview met senioren 55-70 jaar

Introductie KRAKE	
Beginvraag	• (Tevredenheid met) wonen in Reek
Wens om oud te worden in de eigen woning	• Argumentatie • Voor- & nadelen (voorzieningen, sociaal netwerk, etc.)
Levensloopbestendigheid	• Woning • Woonomgeving • Argumentatie
Woonwensen toekomst	• Verhuisplannen ○ Belangrijkste reden? ○ Binnen / buiten Reek? ○ Wensen woning & woonomgeving • In eigen woning willen blijven ○ Aanpassingen gedaan? Domotica? ○ Verbouwplannen?
Actiegeneigdheid	• (concrete) plannen? Actie ondernomen? • Geen actie → komt nog? Wanneer? • Actie → welke actie, waarom, en wanneer? • (Behoeftte aan) begeleiding
Ideale woonsituatie bij ouder worden	• Sociale en ruimtelijke aspecten
Alternatieve woonvormen	• Bekendheid • Hoe staan mensen hier tegenover?
Eventueel: link met verduurzamen	

2. Groepsinterview met senioren 70+ jaar

Introductie KRAKE	
Beginvraag	• (Tevredenheid met) wonen in Reek
Wens om oud te worden in de eigen woning	• Argumentatie • Voor- & nadelen (voorzieningen, sociaal netwerk, etc.)
Levensloopbestendigheid	• Woning • Woonomgeving • Argumentatie
Woonwensen	• Verhuisplannen ◦ Belangrijkste reden? ◦ Binnen / buiten Reek? ◦ Wensen woning & woonomgeving • In eigen woning willen blijven ◦ Aanpassingen gedaan? Domotica? ◦ Verbouwplannen?
Actiegeneigdheid	• (concrete) plannen? Actie ondernomen? • Geen actie → komt nog? Wanneer? • Actie → welke actie, waarom, en wanneer? • (Behoeftte aan) begeleiding
Ideale woonsituatie bij ouder worden	• Sociale en ruimtelijke aspecten
Alternatieve woonvormen	• Bekendheid • Hoe staan mensen hier tegenover?
Eventueel: link met verduurzamen	

3. Groepsinterview met jongeren (18-30 jaar), thuiswonend

Introductie KRAKE	
Beginvraag	• (Tevredenheid met) wonen in Reek
Zelfstandig gaan wonen	• Termijn • Alleen of samen? • Wensen voor woning • Wensen voor woonomgeving
Binnen of buiten Reek	• Welke overwegingen spelen hier mee (persoonlijk, economisch, sociaal, ..)? • Praktische reden, of duidelijke voorkeur?
Zoeken naar geschikte woning	• Al concreet aan het zoeken? • Vinden van geschikte woning lastig? → argumentatie
Prioriteiten	• Wat is doorslaggevend in de woonkeuze: keuze voor dorp? Of eisen gesteld aan woning? → minimale eisen aan woning
Alternatieve woonvormen	• Bekendheid? • Hoe staan mensen hier tegenover?

4. Groepsinterview met jongeren (18-30 jaar), uitwonend

Introductie KRAKE	
Beginvraag	• Vertel over woonsituatie?
Zelfstandig wonen	• Wanneer gebeurd? • Met wie? • Reden?
Waarom binnen of buiten Reek	• Welke overwegingen speelden hier mee (persoonlijk, economisch, sociaal, ..)? • Praktische reden, of duidelijke voorkeur?
Indien wonend buiten Reek	• Wens om in de (toekomst) terug te komen? → argumentatie • Wat is er nodig voor om ..?
Verhuisgeneigdheid	• (Deels overlap vorige vraag) • Reden & termijn • Wensen voor toekomstige woning • Wensen voor toekomstige woonomgeving
Prioriteiten	• Wat is doorslaggevend in de woonkeuze: keuze voor dorp? Of eisen gesteld aan woning? → minimale eisen aan woning
Alternatieve woonvormen	• Bekendheid? • Hoe staan mensen hier tegenover?